

सर्वजण स्नानाता गेल्यावर द्रौपदीने द्वारकेकडे तोंड करून जगदीशाची प्रार्थना केली. तिकडे श्रीकृष्णाच्या भोजनाचे ताट बाढून तयार होते. पण द्रौपदीची हाक ऐकून ताट बाजूला सारून जगजेठी पांडवांच्या पर्णकुटीत आला. द्रौपदीने श्रीकृष्णाला वंदन करून आपण कुठल्या संकटात आहोत ते त्याला सांगितले. पण भगवान तिला म्हणाले, “द्रौपदी, तुझी हाक ऐकून न जेवताच मी येथे आलो आहे. मला भूक लागली आहे. काहीतरी खावला दे.” यावर द्रौपदी म्हणाली, “श्रीकृष्ण, दुर्वासां पूर्वी तूच माझं सत्व पाहतोस काय? घरात काही नाही. थाळी तर विसळून ठेवली आहे.”

“नाही, द्रौपदी, नीट निरखून पहा. मला भार्जीचा वास येत आहे”. द्रौपदीने थाळी पाहिली. खरोखरीच थाळीला भाजीचे पान चिकटले होते. द्रौपदीने ते पान श्रीकृष्णाचे हातावर भक्तिभावाने ठेवले. विश्वभराची क्षुधा शान्त झाली. त्याबरेबर विश्वात कुणालाही जेवावेसे वाटेना. दुर्वासांची व त्यांच्या शिष्यांची तीच अवस्था झाली.

श्रीकृष्णांनी भीमाला नदीवर पाठवून पांने बाढून तवार असल्याचे दुर्वासांना कळविले. श्रीकृष्णाही आज आपल्या पंगातीला हजर असल्याचे सांगायला भीम विसरला नाही. “श्रीकृष्ण भगवान ज्यांचा पाठीरखा आहे त्यांचे सत्व मी काय हरण करणार?” असे म्हणून तिथूनच दुर्वासांनी भगवंताला दंडवत घातले आणि भीमाला म्हणाले, “अज्ञातवासात तुम्हाला कुणी ओळखणार नाही. असा धर्माला माझा आशिर्वाद सांग.” द्रौपदीच्या थाळीने असे पांडवांचे सत्व रक्षण केले.

श्रीसाईबाबांच्या उदीने असेच एका भक्ताचे सत्वरक्षण केले. त्याची हकीगत श्रीसाई-सच्चरितकारांनी पस्तीसाऱ्या अध्यायात सांगितली आहे. त्या भक्ताचे नाव श्री. बाळासाहेब नेवासकर! या नेवासकरांनी श्रीबाबांच्या चरणी आपलं सर्वेष अर्पण केलं होतं. शेताची कापणी-मळणी झाली की आलेले सर्व उत्पन्न द्वारकामाईत नेऊन भक्त नेवासकर श्रीबाबांचे चरणी अर्पण करीत. श्रीबाबा त्यातील जेवढे देत तेवढेच घरी नेऊन त्यात ते कुटुंबाची गुजराण करीत. पण नेवासकर कुटुंबाची कधीच आबाळ झाली नाही. कशी होणार? श्रीबाबांना भक्तांची काळजी असते ना! श्रीबाबा नेहमी सांगतः—

दक्षिणेलागी ज्याने मजला। असेते एक रुप्या दिघला।

दश गुणे मज तया नोबदला। धावा लागला मोजून॥

(ओ. १२९ अध्याय ३५)

बाळासाहेबांच्या मागे त्यांच्या बुलांतोही वडिलांचे हे व्रत असेहे पुढे चालू ठेवले. एकदा बाळासाहेबांचे श्राद्धाचे दिवशी अंदाजापेद्या लिंगटीने ब्रह्मण भोजनात आले. सुनबाई गांगारून नेली. पण सासूलाईची श्रीबाबांवर अचल निष्ठा होती. श्रीबाबा आपली लाज राखतील याची त्यांना खात्री होती. त्या सुनबाईना म्हणाऱ्या, “यात घावरावरचं करणाच काय? हे आपल्या घरचे अन्न नाही. हे तर श्रीबाबांच्या घरचे अन्न ते अपूर करते पडेल?”

हे साईच्या घरचे अन्न! आपुला नाही एकही कण!

तोच करील लज्जा रक्षण। त्याचे उणेपण तयाता॥

(ओ. १९३ अध्याय ३५)

असे सांगून थोडी उदी त्यांनी प्रत्येक तयार अन्नाच्या भांड्यांत टकून त्यावर वस्त्र आच्छादन टाकलं. ‘वाढताना वस्त्र दूर कर पण पुन्हा भांडी वस्त्राने झाकत जा’ सामूने सुनेस सांगितले. सुनेने सांगितल्याप्रमाणे केले. आणि काय आश्वर्य! सर्व ब्राह्मण जेवून गेले तरी भांड्यांत अन्न शिल्लकच! द्रौपदीच्या थाळी सारखाच हा श्रीबाबांच्या उदीचा चमकार!

तिसरा शोध — श्रीसाईदत्ताचा

“भज सर्वेश्वर श्री औदुंबर परमसुखाचे धाम”
(श्रीसाईगीतायन)

— श्री. चकोर आजगांवकर एम.ए.
उपसचिव, शिक्षणखाते, महाराष्ट्र
वाय् ११/१७०, सरकारी वसाहत,
वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०० ०५१.

मागील दोन लेखात श्रीरामजन्मानिमित्त ‘एक शोध श्रीसाईरामाचा’ व श्रीकृष्ण जयंती निमित्त ‘शोध श्रीसाईकृष्णाचा’ असे दोन लेख मी लिहून श्री साई मधील रामतत्व व कृष्णतत्व यांचे विवेचन केले. श्रीरामतत्व हे आदर्श दैवी व प्रांपचिक जीवनाचे प्रतीक आहे तर श्रीकृष्ण तत्व हे लीलामय पण प्रपंच-उद्घारक आहे. त्याहून निरुक्ते पण त्या रामकृष्णांना पुरुन उरणारे गुरुकृपामय श्रीदत्ततत्वही श्रीसाईबाबांच्या ठायी विग्रह त होते. त्या गुरुतत्वाचा प्रपंचातून परमार्थकडे नेणारा परिससर्श फक्त मुमुक्षु भक्तांनाच कळण्याजोगा आहे. प्रपंचातील त्रितापाती पिडलेल्यांना व अडचणीत आधारासाठी येणाऱ्या अति व अर्थार्थी भक्तांना बाबांच्या गुरुदत्त तत्वाचा प्रत्यय यावयास थोडा वेळ लागत असल्याने त्यांना त्याचे यथार्थ ज्ञान होणे मूलतः अपेक्षित नाही.

श्रीराम हे नाव श्रीसाईबाबांच्या हृदयातून स्फूरत असे. त्यांनी शिरडीत रामनवमी ७५ वर्षांपूर्वी सुरु केली, त्यांच्या घराण्यात हनुमान कुलदैवत होते व त्यांच्या विभुतिमत्वातील, “अल्लाकेबंदेपण” हे हनुमानाच्या सेवा भक्तीचे होते. त्यांचे चरित्र लीलात्मक श्रीहरीच्या लाघवाचे होते तथापि त्यामधली गुरुतत्व मात्र त्या फकीर सरकारच्या, त्या वटपात्राशायी जगद्गुरु मूलशक्तीच्या योगसंदनांनी भारलेले होते. त्या दत्तांच्या गुरुतत्वाला बाबांनी प्राणप्रिय मानले. ते सामान्य अर्थार्थी व अति भक्तासाठी जीवनदायी रामकृष्ण बनले तरी उच्च साधकासाठी ते शिवशक्तीस्वरूप गुरुमूर्ती होते. “ध्यानमूलं गुरोमूर्तिः” ध्यान करायचे तर ते श्रीगुरुमूर्तीचे करावे, गुरुरूपाचे करावे असे बाबांनी गुरुगीतेच्या अविर्भावात सांगितले. ते म्हणाले ‘तू माझ्याकडे पहा’ (Look up to me) माझ्या रूपाचे ध्यान कर. माझी मूर्ती मनात, हृदयात, बुद्धीत आणि अहंकारात भर! त्या गुरुमूर्तीच्या ध्यानातूनच शिष्याला गुरुकृपेचा लाभ होणार आहे. बाबांनी आपल्या गुरुंच्या मुखाचे नित्य ध्यान व अवलोकन केले. त्यातूनच त्यांच्या गुरुंनी त्यांना

कासवीदृष्टीने सांभाळले. त्यांनी श्रद्धा व तितीक्षा या दोन पैशांची गुरुदक्षिणा गुरुरायांना दिली. बाबांनी गुरु पौर्णिमेस ते ज्या खांबाला टेकीत असत त्याची प्रतीक पूजा करावयास भक्तांना लावले. थोडक्यात गुरु ही व्यक्ती नसून शक्ती आहे. खांब पादूका ह्या त्या गुरुंच्या प्रतीक खुणा आहेत. या खुणांचे पूजन केले पाहिजे, असे बाबांचे सांगणे होते. गुरु हा भूग आहे, असे बाबा कबीर अवतारात म्हणतात. कीटकाने या भूगांचे ध्यान करून स्वतः गुरु व्हायचे आहे. म्हणजे भक्ताने गुरुंच्या ध्यानातून स्वतः गुरुस्वरूप व्हावयाचे आहे, अशी बाबांची शिकवण आहे. त्या ब्रह्माविष्णू महेशस्वरूप पण या तीन रूपा पलीकडे असलेल्या साक्षात्प्रब्रह्म अशा श्रीसाईदत्ताचा शोध खच्या साधकाने बाबांच्या दगडावर बसून सो ३ हं ध्यानांत गढलेल्या प्रतीक मूर्तीतून वा प्रतीक पादुकातून ध्यावयास हवा.

वेळ आली होती पण बाबांनी वाचविले

श्री. पी.जी. कोरगांवकर
कोंडाजी चाळ क्र. ४/२६,
जेरबाई वाडीया रोड,
परेल, मुंबई - १२.

तो प्रसंग आठवला की, अजूनही अंगावर शहरे येतात. परंतु त्याचबरोबर बाबांची आठवण होऊन मनात बाबांच्याबद्दल अनन्य असा भक्तिभाव भरून येतो व मन आनंदाने प्रफुल्लित होते. मला वाटते, तो बुधवारचा दिवस होता. जवळच्या नातलगांना भेटण्यासाठी म्हणून मला गाडीतून जायचे होते. गाडी चुकू नये व सर्व भरभर आटपावे म्हणून जरी सवय नव्हती तरी माझी पली पाणी आणण्यासाठी विहिरीवर गेली होती. याची कुणालाच कल्पना नव्हती. मी आंघोळ करून माझ्याजवळ असलेली बाबांची लहानशी पोथी वाचीत घरात बसलो होतो. एवढ्यात कसलातरी गलका बाहेर ऐकू आला म्हणून मी बाहेर आलो. माझी पोथी पण वाचून आटोपली होती. मी ते दृश्य पाहिले आणि मनोमनी बाबांची प्रार्थना केली की, बाबा आज तुम्ही होता म्हणूनच हा दुर्धर प्रसंग टळला. माझी पली देराला अडखळून विहिरीत पडली होती, परंतु तिला काही झाले नव्हते. ती अंतिशय सुखरूप होती. लोकांनी तिला वर काढले होते. विहिर पाण्याने संपूर्ण भरलेली होती. परंतु बाबांनी दयावंत होऊन पलीच्या जीवाला क्नेणताही अपाय होऊ दिला नाही. एवढेच नव्हे तर पुढे होऊ घातलेला मोठा बिकट प्रसंग त्यांच्या कृपेमुक्तेच टळला होता. बाबांनी दिलेला कौल किती सूचक होता; हे आम्हा सर्वांना त्यावेळी पटले.

अपल्या हुज मुक्तीकडे!

— श्री. सिताराम नारायण पवार

१३/२, प्रतिरक्षा नगर,

वाळोला विज, सांताकुळ (पूर्व),

मुंबई - ४०० ०५६

आपल्या हिंदू असते असे बाबते ऐले आहे की, आपले शरीर नक्षर असून त्या शरीरात आस्ता असतो, तो असर असतो, शरीर नष्ट झात्याकर त्या शरीरातील आत्मा, ते शरीर सोडून हुल्या असते इचेला करतो. म्हणजेच काय, शरीर हे नक्षर असून आस्ता असर आहे.

मरणाचे भय हे सर्वांनाच असते. नृपत्र त्या भितीच्या आहारी जाणे खचित उचित नक्हे. काही लोक तर त्यात मरणाच्या छायेखालीच नावरत असतात. मरण म्हणजे माणसाला मिळालेला एक अंकठर शास्त्र आहे, असे त्यांना वाटते. मरणाची कल्पनाही नकोशी वाटते.

मरण वाटते की, जीवन हे मानवाला मिळालेले महान वरदान आहे. आणि मरण हा त्या जीवनाचा गोड शेवट आहे. मरण हा मानवाला मिळालेला शाय नसून, मिळालेली एक देणगी आहे. मरण जर नसते तर जीवन सागराचे पाणी गळूळ झाले असते. मानवाला मुक्ती मिळविण्यासाठी इथाने दिलेला तो उःशापच आहे. अशी एकदा मनाची खात्री केल्याकर मरणाचे भय आपल्या बमाहून कायनवे नाहीसे होऊन, मरण आपल्याला प्रिय मित्रासारखे वाटू लागेल.

फरमेश्वराकडून आपल्याला मिळालेला जीवनरुपी अमृत देणगीचा उपयोग आपण कशाप्रकारे करीत आहोत, याचा प्रत्येकाने मनाशी विचार केला पाहिजे. आजच्या थावपळीच्या जगावर जर नजर टाकली तर आपल्याला असे दिसून येईल की, बहुतेकजण भौतिक सुखाच्यासागे लागण्यातच दंग आहेत. पैसा मिळविण्यासाठी प्रत्येकजण शर्यतीच्या घोड्याप्रमाणे घावत सुटलेले दिसून येतात. आपल्या घरात आरभाचे व चैनीचे असे प्रत्येक साधन असावे, पैशानेच सगळी सुखे विकत घेता यावीत, असे त्यांना वाटू लागते. त्यामुळे साहजिकच हळू हळू नितिमत्ता हासळत चालली आहे, माणसा-माणसातील प्रेम, बंधुभाव कमी कमी होत चालला, असे दिसून येते. आपले घर एवढेच मर्यादित जग त्याला पुरेसे वाटत आहे. आपण ह्या समाजाचे काही देणे लागतो हे तो पूर्ण विसरून जातो. भक्तीमार्गाकडे लक्ष देण्यास त्याला फुरसत नसते. काही वेळा वाटू लागते की, पैशानेच आपल्याला सगळी सुखे विकत घेता येतील का? पैशानेच आपल्या मनाची शांती मिळविता येईल का? पैशानेच आपल्याला देव प्रसन्न करून घेता येईल का? या तीनही प्रश्नाची उत्तरे आपल्या मनाचे समाधान करू शकत नाही.

ज्याप्रमाणे —

१) पैशाने अन्न विकत घेता येते, पण चांगले आरोग्य विकत घेता येत नाही.

- २) पैशाने ग्रंथ विकत घेता येतो, परंतु शहाणपणा विकत मिळत नाही.
- ३) पैशाने आयुष्याचा विमा उतरविता येतो, पण अधिक आयुष्य लाभण्यासाठी ते विकत मिळत नाही.

आजच्या जगात पैसा ही चीज आवश्यक आहे, हे निर्विवाद सत्य आहे; परंतु जर आपण अधिक पैशाची हाव धरून सतत तो कमावण्यातच गर्के राहिलो, भौतिक सुखाच्याच मागे लागलो तर आपण देवापासून अधिकाधिक दूर जात आहोत असे दिसून येईल. आपल्या जीवनाला आकार देण्यासाठी, ह्या जगात तग धरून राहण्यासाठी, माणसाला जशी कर्मयोगाची गरज असते, त्याचप्रमाणे भक्तीयोगाचीही गरज असते. मनाला शांती मिळवून देण्याचे फार मोठे सामर्थ्य परमेश्वराच्या भक्तीत आहे. माणसाला संपत्ती शेवटपर्यंत कमीच पडत असते. पण देवाची देणगी कधीही कमी पडणार नाही. त्यांच्या देणग्या या संपत्तीहून अधिक मौल्यवान आहेत. संपत्ती कालांतरापर्यंत टिकत नाही. खरे समाधान देऊ शकत नाही.

आपल्या देशात जे महान संत होऊन गेले, त्यांनी कर्म व धर्म या दोघांची सांगड योग्य प्रकारे घालून मानवाला परमेश्वराजवळ जाण्यास महाराग खुला करून दिला आहे, हे त्या संतांचे प्रचंड कार्य होय. परमेश्वराची भक्ती कशाप्रकारे करावी हे त्यांनी फार सुंदर रितीने लोकांना पटवून दिले आहे. एवढेच नव्हे तर खतःही त्याप्रमाणे आवरण ठेवले होते. ह्या संतांचे उपकार माणसाला कधीही विसरता येणार नाही.

आपल्याला असे वाटणार की अदृश्य परमेश्वराची भक्ती कशी करावी? कारण त्याला आपण ओळखू शकत नाही. पण परमेश्वराची काही साकार रूपे आहेत. उदा. गणपती, आपली. कुलदेवता, दत्तगुरु, श्रीसाईबाबा, शिवशंकर, श्रीराम, श्रीकृष्ण, मारुती वर्गैर. तसेच काही देवींचीसुद्धा साकार रूपे आहेत. तेक्हा ज्या व्यक्तीला जो देव अथवा देवता आवडेल त्या देवतेची त्याने मनापासून भक्ती (पूजा) करावी. शेवटी जो अदृश्य परमेश्वर त्याला ती पोहचते. परंतु ही पूजा करताना प्रथम श्रद्धा, समाधान व अनन्यभाव या तीन गोष्टी परमेश्वराची भक्ती करताना अत्यंत आवश्यक आहेत. जेणे करून आपल्या मनाला समाधान व परमेश्वराला आपल्याबद्दल दया निर्माण होईल. मनापासून जर श्रद्धा भक्तीने पूजा करू तरच या सान्या गोष्टी सफल होतील.

जसे आपल्या घरातील मुख्य कर्ता पुरुष जर संतुष्ट असेल तर घरातील सर्व माणसांना तो संतुष्ट ठेवतो. म्हणून त्याला संतुष्ट ठेवण्यासाठी घरातील सर्व माणसे आपआपल्या परीने तसा प्रयत्न करीत असतात. जेणेकरून कर्ता पुरुष समाधानी होईल असे वातावरण घरात निर्माण करतात, तसाच ब्रह्मांडाचा व्यवहार चालण्यासाठी जो कर्ता परमेश्वर आहे, त्यालाही संतुष्ट ठेवणे हे आपले (प्रत्येकाचे) कर्तव्य आहे. ते प्रत्येकाने शक्यतो पाळले पाहिजे.

परमेश्वर असे म्हणत नाही की, आपला संसार सोडून अहोरात्र माझेच गुण-गाण गात राहा. जोपर्यंत आपण दुसऱ्यांचे अंतःकरण ओळखू शकत नाही तोपर्यंत आपल्याला भक्तीचा खरा अर्थ समजू शकणार नाही, मला वाटते की, आपल्या महान संतांनी

दाखवून दिलेला मार्ग जर आचरणात आणला, माणसातील परमेश्वर ओळखण्यास शिकलो, निष्क्राम वृत्तीने दुसऱ्यांची सेवा करण्यात धन्यता मानली, भौतिक सुखाच्या मागे न लागता समाधान वृत्तीने जगण्यास शिकलो, काम-क्रोध-मद-मत्सर वगैरे बडरिपुंपासून आपण राहण्यास शिकलो, दुसऱ्याबद्दल बंधुभाव-प्रेम बाळगून दया बुद्धीने आपण इतरांना मदत केली, अशा रीतीने आपल्या जीवनाची बांधणी केल्यास परमेश्वराची वेगळी भक्ती करण्याचीसुद्धा आवश्यकता भासणार नाही. आपल्या मनाची हरवलेली शांती परत मिळू शकेल. मरणाचे भय आपल्या मनात औषधालासुद्धा राहणार नाही. मुत्तीचे एक महाद्वार आपल्यासाठी खुले होईल. एवढेच नव्हे तर आपण अंतःकरणापासून साद घातल्यास प्रत्यक्ष परमेश्वरालासुद्धा आपले स्थान सोडून (तुमच्यासाठी) धावत यावे लागेल.

ओम जय श्रीसाई हरि

(चाल - ओम जय जगदीश हरे)

ओम जय श्रीसाई हरि। स्वामी जय श्रीसाई हरी।
 भक्तांचा कैवारी। वससि गोदा तीरी ॥१॥ धृ०॥
 ब्रह्मा विष्णु महेश्वर। असती तव ठायी।
 दिशा दिशातुनि भाविक। येती तव पायी ॥२॥ ओम....
 तू करुणेचा सागर। तू संकट हर्ता।
 दीनांचा तू आश्रय। तू पालनकर्ता ॥३॥ ओम....
 श्रद्धा आणि सबूरी। जे चित्ती धरती।
 औसे त्या भक्तांचे इच्छित। साई पूर्ण करती ॥४॥ ओम...
 दुःखित भाविक येती। लोटांगण घेती।
 उदी देऊनी त्यांचे। रोगहरण करती ॥५॥ ओम....
 साई साई ऐसे। नित्य ध्यान करिती।
 त्या भक्तांना साई। सुख-शांती देती ॥६॥ ओम....
 भांव-भक्तिची माला। वाहू (अर्पू) देवाला।
 साई-श्रीहरी चरणी। शरणागत कमला ॥७॥ ओम....

या आरतीच्या रचयित्या कै. सौ. कमलिनी देशपांडे यांचे काही महिन्यापूर्वी जिव्हा-कर्करोगाने निधन झाले. निधनापूर्वी त्यांनी कागद-पेन्सिल आपल्या कन्या सौ. जयश्री देशपांडे, पुणे यांचेकडून मागून घेऊन वरील आरती केली, लिहिली व त्यानंतर त्यांचे सर्व व्यवहार हळूहळू बंद झाले. त्या तरुणपणात काव्यरचना करीत. साईची सेवा त्या ३५ वर्षे करीत हेत्या. कै. सौ. कमलिनी देशपांडे यांची ही आरती प्रसिद्ध करून त्यांना अंतिम अङ्गांजली वाहात आहोत. — का. संपादक

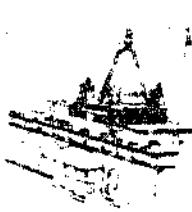
श्री साईच्या दरबारी वारी परमार्थची

— श्री. वि.प. हटवार
रेशीमबाग, नागपूर.

आपण आपल्या जीवनातील अनेक कर्मात ज्ञान व भक्ती मिळून अद्भूत, प्रेममय व ज्ञानमय सेवा साधतो. साईनाथांवर माझे प्रेम आहे. हे प्रेम सेवेत प्रगट होत असेल तर ती खरी सेवा! श्री साईची शिकवण आपल्या जीवनात उत्तरविष्ण्यासाठी झटणारे असतील त्यांना शुद्ध चित्ताने परमार्थ साधने शक्य आहे. अध्यात्मज्ञानाची आवड पाहिजे. प्रत्येक कृत्य शुद्ध अंतःकरणाने सेवामय, प्रेममय व ज्ञानमय व्हावे. खरे सांगावयाचे तर चांगल्या व वाईट प्रवृत्तींचा झगडा आपल्या मनातच असतो. माझ्याच मनातील विकार साकार होऊन उभा असतो. आपल्यात सद्गुण व दुर्गुण दोन्ही विद्यमान असतात. स्वैराचाराने दुर्गुणांची वाढ होते. सदाचाराने सद्गुण वाढतात. सद्गुणांस नप्रतेची जोड पाहिजे. निर्भयतेने प्रगति व नप्रतेने बचाव होतो.

माणूस आपल्या कर्तव्यगारीने संपत्तिवान बनतो. सम्पत्ति दोन प्रकारची आहे, एक दैवी संपत्ति व दुसरी आसुरी संपत्ति. दैवी संपत्तीचा विकास करावा व आसुरी संपत्तीपासून दूर रहावे. आपली संस्कृती उत्तम असेल तर आपल्या कृतीतून ती दिसली पाहिजे. आसुरी संपत्ति म्हणजे आपल्यातील काम, क्रोध, लोभ आहे. क्रोध व लोभ कामातून उत्पन्न होतात. संयमाचा मार्ग स्वीकारून काम क्रोधापासून बचाव करता येतो. संयमपूर्वक वागावे, बेताल वागणे हितकारक नाही. प्रत्येकाने आपली नैतिक शक्ती वाढवावी. संसारात राहून अलिप्त राहण्याची वृत्ती संतांची आहे. ज्याच्या अंगी संसारपासून अलिप्त असण्याची कला आहे तो स्वतः आनंदी असतो, दुसऱ्यांच्या दुःखात सहभागी होतो. जितकी प्रगती अध्यात्मज्ञानात होईल तितका हा संसार पसारा क्षुद्र दिसेल. संसार व्यवहारात मग लक्ष्य लागणार नाही. शक्य असेल तेवढी आसुरी संपत्ती दूर करून दैवी संपत्ती जवळ करावी हा गीतेचा आदेश आहे. आपल्या स्वभावातील दोष दूर करून अंतःकरण शुद्ध झाले तर सात्त्विक चित्तात ईश्वरी ज्ञानाचा उपाय सूचतो. आत्मविकासाकरिता ज्या गुणांची आवश्यकता आहे त्यांचा थोडक्यात विचार केल्यास ते खालीलप्रमाणे सांगता येतील.

- १) निर्भयता असेल तर प्रगति करून घेता येते.
- २) चित्ताची शुद्धता असणारा माणूस सात्त्विक ज्ञान प्राप्त करतो.
- ३) ज्ञानयोग म्हणजे सर्वांच्या ठिकाणी एकच साईचा सहवास व अनुभव — ईश्वरी साक्षात्कार, सर्वांच्या अंतरी आपण साईनाथास ओळखावे.
- ४) दान माणसाने यथाशक्ती करावे.
- ५) इंद्रियनिग्रह करून देहाचा दंभ टाळणे. सहनशक्ती असावी.
- ६) आत्मस्वरूप जागून सर्वांना साधणारा यज्ञ म्हणजेच लोकसंग्रह करणे. नीतीमार्ग लोकांस दाखविणे. सहजीवनाचा मार्ग अनुसरणे.
- ७) स्वाध्याय-धर्मग्रंथाचे पठण, मनन व तत्त्वचिंतन.
- ८) आत्मसुख प्राप्त करावयास देहसुखाचा त्याग करावा. काया, वाचा व मनाने श्रीसाई पूजेत मग्न असावे.
- ९) मनाचा सरळपणा असला म्हणजे परस्परांचे सहकार्य लाभते.
- १०) कोणतीही हिंसा टाळणे.
- ११) सत्य भाषण व आचरण आणि सत्य व्यवहार. जे

ऐकले, पाहिले व अनुभवले तेच सांगावे. १२) काम, क्रोध व लोभाचा त्याग केल्याने चित्ताचा प्रक्षेप्त होत नाही. १३) कर्मफलाचा विचार न करता उचीत कर्म करीत राहणे. १४) मनःशांति करिता साईंची अनन्य भक्ती, मनोभावे शरण जावे. प्राप्त परिस्थितीत संतोष मानावा. १५) दुसऱ्याचे दोष काढण्यात व्यर्थ वेळ घालवू नये. कोणाचीही निदा न करणे. १६) प्राणिमात्रांवर दया करावी. दुसऱ्याचे दुःख निवारण करणे व कंटकांचे निर्दालन करून सज्जनास संरक्षण घावे. १७) विषयलोलुपता नसावी, विषयांची संपूर्ण अनासक्ती असणे. १८) आपल्या वागण्यात व बोलण्यात मृदुता किंवा मार्दव असावा. १९) जणांची नसली तरी मनाची लाज बाळगावी. २०) मन चंचल नसावे. २१) सात्त्विक उच्च जीवन मूल्याने तेजस्वी बनावे. परमार्थी चेहरा तेजस्वी दिसतो. २२) क्षमा शांति, मनाचा उदारपणा व सहनशीलता असावी. २३) आत्मसंघमाने धैर्यशक्ती वाढवावी. २४) मन शुद्ध ठेवण्याचा प्रयत्न करावा. २५) कधीही कोणाबद्दल द्वेषभावना नसावी. २६) मानाची किंवा प्रतिष्ठेची भावना न ठेवता कर्म करीत राहावे.

सात्त्विक आहार, साईं श्रद्धा, सर्वाभूती दया भाव, संतसंगतीने भक्तीमार्ग सोपा होतो. श्रीसाईंची पूजा अनन्य भावाने शरण येऊन केल्यास मनोकामना पूर्ण होऊन प्रसन्नता कायम राहते. स्वतः संतुष्ट राहून इतरांनाही संतुष्ट ठेवता येते. श्रीसाईंसारखे संत समाजाला निरंतर जागृत ठेवतात. चंदन स्वतः झिजते पण इतरांस मानसिक समाधान, शांतता व सुगंध देते. माणसाच्या अंगी दैवी गुण असतील, साईंनिष्ठा असेल तर तो परमार्थ प्राप्त करून ईश्वराप्रत जाण्याचा अधिकारी बनतो. तीथनि जसे तन पवित्र होते सते आत्मविचाराने मन पवित्र होते. आपण योजलेल्या कार्यास श्रीसाईं अनेक रूपाने मदत करतात. व्यवहारात संकटकाळी धावून येईल त्यालाच आपण देव मानतो. प्रत्येकाने आपली माता पिता व गुरु यांना वंदन करण्यास तत्पर असावे.

साईंकृपेने पास झाले

— कु. विद्या परशुराम बोराडे
८९, बियावानी रोड क्र. १,
इन्दोर-४५२ ००२.

माझी लोँ कॉलेजची द्वितीय वर्षाची पुरवणी परीक्षा चालू होणार होती. त्या परिक्षेसाठी मी पूर्ण तयारी करीत होते. परंतु अचानक माझ्या वडिलांचे देहावसान झाले. वडिलांच्या निधनानंतरच्या सहाव्या दिवशीच माझा पेपर होता. मी पार भांबावून गेले होते. परिक्षेला बसावे की बसू नये ह्या विवंचनेत मी सापडले. परंतु सर्व भार बाबांवर सोपवून मी परीक्षा दिली. दोनपैकी एक पेपर मला फारच कठीण गेला होता. त्यात मी काय लिहिले तेच मला कळत नव्हते. मी पास होण्याची मला सुतराम आशा नव्हती. परंतु बाबांच्या कृपेने मी चांगल्या गुणांनी उत्तीर्ण झाले. श्री. साईंबाबांची ही कृपादृष्टी सर्व साईंभक्तांवर सदोदित राहो हीच त्यांच्या चरणी प्रार्थना.

पतित पावन साईनाम

श्री. जनार्दन बांदेकर
१/११, रायगड निवास,
मुंबई-४०० ०३३.

[कै. दाखोळकर यांनी लिहिलेल्या श्री साई सत्चरिताच्या आधारे]

साईबाबांच्या छोट्या मोठ्या भक्तांसाठी, बाबांचा आशीर्वाद घेऊन, बाबांच्या जीवन कार्याबद्दल लिहित आहे. माझ्याकडून काही चुका झाल्यास मला बाबांच्या भक्तांनी क्षमा करावी ही विनंती.

श्री. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कार्यामध्ये “हर हर महादेव” अशी गर्जना ऐकल्याबरोबर मावळे झोपेमधून जागे होत. मावळ्यांच्या अंगामध्ये भवानी माता शक्ति, चैतन्य, जोम निर्माण करी. हिंदूधर्म अस्तित्वात रहाण्यासाठी, टिकविण्यासाठी मावळे प्राण पणाला लाऊन लढले आणि मावळ्यांनी महान् संतांचा उपदेश खरा करून दाखविला. भारत मातेचे तसेच हिंदू धर्मचे रक्षण केले.

त्याच प्रमाणे “अनंत कोटी ब्रह्मांड नायक राजाधीराज योगीराज परब्रह्म श्री सच्छिदानन्द सद्गुरु साईनाथ महाराज” अशी बाबांच्या समाधी मंदीरामध्ये पहाटे आणि प्रत्येक आरतीच्या वेळी शेवटी, भालदार/चोपदार ह्यांनी म्हटलेली बिरुदावली (ललकारी) ऐकल्यावर, प्रत्येक भक्ताच्या रोमारोमात चैतन्य, प्रसन्नता आणि साईबाबांवरील खरी श्रद्धा निर्माण होऊन स्वतःचे स्वतःला भान रहात नाही. आरती संपल्यावर बाहेर गेल्यानंतर पुन्हा पुन्हा बाबांच्या समाधी मंदीरामध्ये येण्यासाठी आणि समाधीचे दर्शन घेण्यासाठी पाऊले वळतात. ह्याची दोन कारणे आहेत, एक म्हणजे बाबांवरील श्रद्धा आणि दुसरे म्हणजे आपल्या प्रिय भक्तांना आपल्याजवळ ओढून घेण्याची बाबांची शक्ती. म्हणूनच भक्तांना प्रवासामध्ये झालेला त्रास, बाबांचे दर्शन घेताच, दोन्ही हात जोडून नमस्कार करताच दूर होते.

प्रत्येक भक्ताच्या मनामध्ये देव/देवतेबद्दल प्रेम असते. त्याचे/तिचे प्रत्यक्ष दर्शन बाबांच्या ठिकाणी होते. आणि म्हणूनच दिवसेदिवस भक्तगणांची संख्या वाढते आहे. बाबांनी आपला देह जरी ठेवला असला तरी आजही ते समाधीमंदीरात आणि शिर्डी क्षेत्रात प्रत्यक्ष वावरतात हे सत्य असून शिर्डीला आलेल्या प्रत्येक भक्ताला ह्याचा अनुभव येतो. भक्तांच्या संकटाला धावत येऊन बाबा भक्तांची व्यथा, दुःख आणि संकटे दूर करतात. ह्यावरून साईबाबा आजही ह्यात आहेत याचे प्रत्यंतर घडते.

आपण परमेश्वर आहेत! असे उद्गार केव्हाही बाबांच्या मुखातून आलेले नाहीत. दासगणूने बाबांच्या पायावर मस्तक ठेवले असता बाबांच्या दोन्ही पायांच्या अंगठ्यांमधून उदक निथळू लागले आणि प्रत्यक्ष गंगा यमुना यांचा पाझर वाहू लागला.

बाबा ना मानव होते, ना हिंदू, ना मुसलमान. ना सुशिक्षित ना अशिक्षित. एकदा तर नानासाहेब चांदोरकरांना बाबांनी संपूर्ण भगवद्गीता सांगितली होती. बाबा हे दत्त अवतार होते.

आपल्या देशात ईश्वर अवतार घेतो, आपले कार्य करतो आणि देह ठेवतो. परंतु आपण कोण आहेत? हे बाबांनी कधीही कोणालाही सांगितले नाही, अगर कळू दिले नाही. मात्र जे कार्य बाबांनी हाती घेतले होते, ते मात्र त्यांनी पूर्ण केले. सुरुवातीला गावातील लोक बाबांना एक वेडा फकीर समजत. लहान पोरे बाबांच्या अंगावर दगड, कागदाचे गोळे केकीत आणि आपली हौस पुरवून घेत. परंतु कालांतराने त्याच शिरडी गावातील जनतेने बाबांना ईश्वर मानले. सुरुवातीपासून शेवटपर्यंत बाबांनी सर्वांना एकच आदेश दिला - तो म्हणजे, “अल्ला भला करेगा.”

शिरडी गावामध्ये वर्षाचे बारा महीने दुष्काळ! पाणी नाही, गुरांना चारा नाही, शेते पिकत नव्हती, बागा फुलत नव्हत्या, लोक दारिद्र्यामध्ये खितपत पडले होते. परंतु बाबांच्या सामर्थ्यमुळे आणि प्रभावामुळे शिरडी गावामध्ये पाऊस पडू लागला, शेते पिकू लागली, गाई दूध देऊ लागल्या, लोकांना पोटभर अन्न-पाणी आणि वस्त्र मिळू लागले. गावातील जनता हळूहळू बाबांचे सेवक बनू लागली. कुणावार संकट आले असता अगर कुणी आजारी पडल्यास लोक बाबांजवळ येत. बाबा प्रत्येक आजान्याला मनाला येईल तो उपाय सांगत. परंतु त्याने रोगी बरा होई. उदा. कुणाला उलटी जुलाब झाले तर, बाबा सांगत, शेर दोन शेर भुईमुंगाच्या शेंगा खाचा! कर्ण रोग झाला असता, किंवा क्षयासारखा महारोग झाला म्हणजे बाबा त्या रोग्याला मुखातून जो उपाय सुचे तो सांगत. डोळे येणे या सारखा रोग झाल्यास मिरची पावडर बांधा! सर्पदंश झाल्यास, रोग्याला कुठल्यातरी देवळात, जिथे कुणी चुकूनसुळा जात नाही अशा भितीप्रस्त जागेत नेऊन ठेवा! कॉलरा रोगाची साथ असता, स्वतःच गहू दळून त्याचे पीठ वेशीवर नेऊन टाकीत. असे विचित्र प्रयोग बाबांनी करून शिरडी गावात लोकांना सुखी केले आणि सर्व जातीच्या लोकांना एकत्र आणले. आता मात्र बाबांविषयी लोकांच्या मनामध्ये आदर निर्माण झाला आणि बाबा सर्वांचे साई झाले.

हळू हळू बाबांची किंती गावाबाहेर पसरू लागली. हवेप्रमाणे गावोगावी, खेडोपाडी, देशोदेशी बाबांच्या किंतीच्या आणि कर्तृत्वाच्या बातम्या लोकांच्या कानी पडू लागल्या. दूरदूरचे लोक, त्रासलेले रोगाने पिडलेले, आजाराने जीर्ण झालेले, संसारातील दुःखाने पोळलेले, गरीब, श्रीमंत, विद्वान, पंडीत, अज्ञानी इत्यादी सर्वांची शिरडी गावाकडे रीघ लागली.

द्वारकामाई मंदिरात बाबा भक्तांकळून ग्रंथांची परायणे करून घेत. त्यामुळे भक्तांचे भक्तिमार्गमध्ये मन रमू लागले. बाबांवर भक्तांची श्रद्धा पक्की बसली. बाबा ईश्वरी अवतार आहेत ह्याची भक्तांना खात्री पटली.

काही भक्तांच्या मनामध्ये स्वार्थाची जाणीव असते हेही बाबा ओळखून होते. काही भक्त बाबांजवळ मनामध्ये मागणी करीत, मी मोठा धनीक व्हावा, दारासी मोटार असावी, घरी नोकर चाकर असावेत, घरा सभोवती फुलांनी फुललेली बाग असावी, मी सुखासमाधानाने हिंदोव्यावर बसून झोके घेत रहावे इत्यादी. परंतु बाबा तसे त्यांना सुखाच्या उंच शिखरावर केळाच पोचू देत नव्हते. तर काही भक्त बाबांजवळ मागणी मागत, संदगुरु साईबाबा, मला मेहनतीची चटणी भाकसी मिळू दे, मला तुमची भक्ति

करण्याची शक्ती ह्या, तुमची जास्तीत जास्त माझ्याकडून सेवा करून घ्या. अशा भक्तांच्याच पाठीशी बाबा असत.

द्वारकामार्इच्या मंदीरात बाबा रोज संध्याकाळी स्वतः पणत्या लावीत असत. सुरुवातीला कुत्री, मांजरे, शेंबडी पोरे आणि जीवजंतु ह्यांनाच घेऊन बाबा दिवाळी सारखे सण साजरे करीत कारण त्यावेळी बाबांना लोक एक वेडा फकीर समजत. परंतु तशीच परीस्थिती राहिली नाही. पुढे पुढे तर भक्त बाबांच्या पायांवर लोटांगणे घालीत. आणि आज तर बाबांचे लाखो लोक भक्त बनले आहेत.

बाबांना संगीताची फार आवड होती. भक्तांकडून बाबा, अंभग, गण-गौळण, नाच कव्याली गाऊन घेत

आपल्या लाडक्या भक्तांना बाबा नेहमी सांगत, आपण सारे ईश्वराचे बंदे गुलाम आहेत, मीपणा सोडून ईश्वराच्या चरणी मस्तक लीन ठेवा. सदा हात जोडा. माझ्या मागे माझ्या समाधीमधून माझी हाडे सुद्धा तुम्हाला हाच उपदेश करतील हे पक्के ध्यानात ठेवा!

‘साईबाबा आणि अवतार कार्य’ ह्या पुस्तकात लेखक श्री. धोंड यांनी दिलेले एक उदाहरण भक्तांसाठी येथे मुद्दाम देत आहे. मुंबईमध्ये माधव बागेजवळ रहाणारे एक गृहस्थ श्री. हरिचंद्र पितळे यांच्या मुलाला अपस्माराचा आजार होता. अगदी शेवटचा उपाय म्हणून पती-पती मुलाला घेऊन शिर्डीला साईबाबांच्या समाधीच्या दर्शनासाठी घेऊन आले. बाबांची आणि मुलाची नजरानजर होताच मुलगा एकदम बेशुद्ध पडला. अति भयंकर प्रसंग ओढवला. आपला मुलगा मृत पावला असे समजून पितळे दांपत्य शोकाकूल झाले. मुलाला उचलून बिच्छाडी न्या, मुलाची कुडी घटकाभरात सजीव होईल! अशी बाबांनी आज्ञा दिली. आणि अगदी तसेच झाले. मुलाचा आजार पूर्ण बरा झाला.

जगाची उत्पत्ती ब्रह्मा-विष्णू-महेश ह्या तिन्ही देवतांच्या स्वाधीन आहे. आणि बाबा गुरु दत्ताचा अवतार आहेत, असा भक्तांचा विश्वास असून आरतीच्या वेळी ते भल्या पहाटे नित्य वावरत असतात ह्याची खरीखुरी जाणीव आरतीच्या वेळी प्रत्येक भक्ताला येतेच. फक्त भक्ताने आरतीच्या वेळी एकाग्र, शांत आणि एकचित्त होऊन डोळे मिटले असता बाबांचे चारी बाजूंना अस्तित्व जाणवते.

भक्तांच्या ठिकाणी श्रद्धा, विश्वास, एकाग्रता आणि दृढनिश्चय हवा, म्हणजे बाबा, (लोखंड परीस एक झाले असता सोने होते त्या प्रमाणे) भक्तांच्या संसारात सोन्याची कमतरता भासू देणार नाहीत. एकनिष्ठ भक्तावर संकट आले असता, बाबा बेचैन होत, त्यांच्या अंगाची आग होई, तोंडाला येतील त्या शिव्या ते पाखडत आणि भक्तावरील संकट पार पडले म्हणजे बाबा पूर्ववत शांत होत.

आपल्या कार्यासाठी बाबांनी शिर्डी गावाचीच निवड केली याचे कारण म्हणजे दीन दुबव्या लोकांचे दुःख दूर करावे म्हणूनच.

बाबांचा एक भक्त एके दिवशी बाबांच्या दर्शनाला शिर्डीला आला होता. भक्त धनाचा फार लोभी होता (साईसच्चारित अध्याय १६). आपल्याला ब्रह्मज्ञान प्राप्त करून घेण्याच्या उद्देशाने त्याने बाबांचे दोन्ही चरणावर मस्तक ठेवले आणि बाबांना

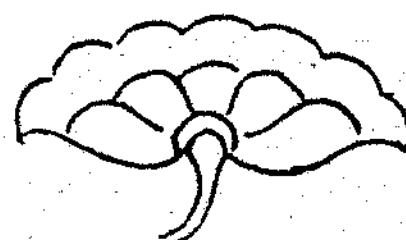
म्हणाला, बाबा मला ब्रह्मज्ञान दाखवा. बरेच दिवस मी ह्या गोष्टीचा फार उत्सुक असून, अनेक लोकांच्या (भक्तांच्या) तोंडून मी ऐकलेले आहे की, बाबा ब्रह्मज्ञान देतात आणि म्हणून परत भाड्याचा टांगा करून मी आपल्या चरणाजवळ आलो आहे.

बाबांनी धनीकाच्या येण्याचे प्रथमतःच अंतर्ज्ञानाने जाणलेले होते. तेव्हा बाबा त्या धनीकाला शांतपणाने म्हणाले, बैस इथे. त्या प्रमाणे उत्सुक असलेला तो धनीक मांडी घालून बाबांच्या अगदी शेजारीच बसला. त्याच्या बारीक सारीक हालचालीवर बाबांचा कटाक्ष होता. बाबांनी एका अजाण मुलाला जवळ बोलाविले आणि त्याला म्हणाले, नंदूला निरोप दे. पाच रुपये बाबांना उसणे दे. बाबांना फार गरज आहे. हात उसणे दे म्हणावे. मुलगा नंदूच्या घरी गेला. दागला कूलूप पाहून मुलगा परत बाबांजवळ आला. पुढी त्याच मुलाला बाबा म्हणाले, तर मग आता बाळा वाण्याकडे जा. मुलगाच तो! पळत पळत वाण्याकडे गेला. बाळा वाणी घरी नव्हता. हेलपाटे घालून मुलगा दमला. धनीक हे सर्व उघड्या डोऱ्याने पहात होता आणि कानांनी ऐकत होता. हे सर्व बाबांना माहीत असूनसुद्धा जाणून बुजून त्या मुलाला हेलपाटे घालण्यास भाग पाडले जात होते.

पन्नास अधिक देनशे रुपयांचे नोटांचे पुडके धनिकाच्या खिशामध्ये कोंबलेले होते. परंतु त्यातील केवळ पाच रुपये काढून बाबांच्या हातात देण्याची बुद्धी त्या धनिकाला झाली नाही.

बराच वेळ बसून धनीक कंटाळला. तो बाबांना म्हणाला, बाबा मला ब्रह्मांड दाखवा ना! तेव्हा बाबा त्या धनिकाला म्हणाले, धनिका, तू फक्त धन जमा करीत रहा. तुला मी ब्रह्मांडाचे दर्शन इथेच दिले. परंतु तू ते दर्शन घेऊ शकला नाहीस त्याला माझा काय इलाज ? आता तुझ्या खिशामध्ये काय आहे? पैसे ना! मग तुझ्या मुखावाटे असे का आले नाही की हे धरा पाच रुपये म्हणून? तर मग तुझ्या सारख्याला तो ब्रह्मज्ञानाचा मार्ग सुलभ असा नाही, ब्रह्मज्ञानाचा मार्ग फार बिकट आहे. (साई सच्चरित, अध्याय १६, ओवी ७४) त्यासाठी हाडाची काडे करावयाला हवीत. तू करायला तयार आहेस का? धनिक निरुत्तर झाला. त्याच्या तोंडावर थप्पड मारल्यासारखे त्याला वाटू लागले. आणि त्याची चूक त्याला उमगली.

ज्या ज्या उद्देशाने बाबांनी आपले कार्य आरंभिले होते, ते त्यांनी पूर्ण करून दाखविले आणि आम्ही सर्व एकाच मातेची लेकरे असून सर्व धर्मांचे तत्व एकच आहे, ईश्वर अनेक नसून एकच आहे. केवळ आपल्याला दिसणारी त्यांची रूपे अनेक आहेत. आणि म्हणून आज हयात नसतानाही लाखो भक्त बाबांचे गुणगान गात आहेत, आरती म्हणत आहेत. दीन दुबऱ्या भक्तांचा सांभाळ करणाऱ्या ह्या महान भगवंताला, ईश्वराला, साईबाबांना कोटी कोटी प्रणाम.

भक्त वत्सल कृपापूर्ति-श्रीसाई माऊली

— श्री. आंतोन शायेर फनार्डिस

मुक्काम - उभादांडा,

चमणकरवाडी, ता. वेंगुरें,

जि. सिंधुदुर्ग.

भाव तोचि देव, भाव तोचि देव। ये अर्थी संदेह धरु नका ॥

भाव भक्ति फळे, भावे देव मिळे। निज भावें सोहाळे स्वानंदाचे ॥

भावाचि कारण, भावाचि कारण। यापरते साधन नाहीं नाहीं ॥

एका जनार्दनीं, भावाच्या आवडी। मनोरथ कोडी पुरती तेथे ॥ १ ॥

— जर परमेश्वराच्या ठिकाणी भाव, श्रद्धा ठेवली तर आपल्याला देव भेटल्याशिवाय राहणार नाही. परमेश्वराच्या ठिकाणी निष्ठा ठेवली तर आपली भक्ती यशस्वी होते व आपल्याला शास्त्रत सौख्य लाभते. आपण श्री साईबाबाच्या ठिकाणी भाव, निष्ठा धरली तर आपले सर्व मनोरथ पूर्ण होतील.

प्रपंचात जसा पैसा लागतो, त्याचप्रमाणे परमार्थात भाव लागतो. प्रपंच पैशाशिवाय चालूच शकत नाही. तसाच परमार्थही भाव असल्याशिवाय होत नाही.

“जयामनीं जैसा भाव, तया तैसी अनुभव ॥”

या श्रीसाईबाबाच्या वचना प्रमाणे जसा आपला भाव असेल, त्याप्रमाणे आपल्याला देवाची प्राप्ती होईल. प्रलहादाला खांबातही देवाची प्राप्ती झाली तर नामदेवाने दगडाच्या मूर्तीलाही जेऊ घातले. आपल्याला गोपीची गोष्ट माहिती असेलच! त्या गोपीला श्रीकृष्णाला जेवण घालायचे होते. पण तिचा नवरा तिला जाऊ दर्इना. त्यावर तिने आपल्या पतीस सांगितले की, हा देह तुझा आहे, परंतु माझ्या मनावर तुझा ताबा नाही. असे म्हणून ती त्याच्याजवळ देह ठेवून श्रीकृष्णाकडे गेलीच की नाही! त्याप्रमाणे आपण परमार्थात भाव ठेवणे आवश्यक आहे.

प्रत्येकजण स्वतःचे जीवन साधेपणाने व सरळपणे जगला तर ह्या जगातील किती तरी कटकटीचा लोप होईल. सरळ जीवनात भाव शुद्ध राहतो. देव मिळविष्याकरिता शुद्ध भाव पाहिजे. ‘भावें गावें गीत। शुद्ध करेनिया चित्त।’ सर्वांशी निवैरं व्हावे ही साधनेतील विजयाची पायरी आहे. “चित्त शुद्ध तरी शत्रु मित्र होती” असा शुद्ध आचरणाचा प्रभाव आहे.

धर्माचरण, भगवद्भक्ति, नामस्मरण आणि सत्संग हे चित्त शुद्धीचे उपाय होत. चित्त शुद्धीचे लक्षण हे की, आपल्या सारखेच सर्व जग सुखी असावे ही भावना असणे. ही भावना वाढण्यासाठी सर्व जग सुखी असावे, अशी प्रार्थना करण्याचा नेहमी परिपाठ ठेवावा. ‘अभिमान’ हा मात्र चित्तशुद्धीत बिघाड करणारा आहे. आणि तो केव्हा डोके वर काढील व आपला घात करील याचा पत्ता लागणार नाही. पण भगवंताच्या स्मरणामध्ये अभिमानाचे मरण आहे. म्हणून आपण भगवंताचे स्मरण अखंड चालू ठेवावे.

“होय जेणे चित्त शुद्धी । जेणे अखंड ब्रह्मसिद्धि ।

तेस्वधर्माचरण आधी । तप हे साधी नरदेहें ॥”

साईसत्‌चरित, अध्याय ३७ वा, ओवी ८८

आपले मन शुद्ध झाले तरच आपल्याला ब्रह्माची प्राप्ती होते. या ब्रह्म प्राप्तीसाठी वर सांगितलेल्या ओवीत म्हटल्याप्रमाणे आपण स्वधर्माचे आचरण करावे, हे तप आपण ह्या आपल्या नरदेहात साधले पाहिजे. अनमोल असे आपले आयुष्य वाया घालवण्यापेक्षा काही तरी परउपकार करावा. परपीडा पाप आहे, परोपकार पुण्य आहे, अनंत जन्मांचा शेवट असा हा नरदेह आहे, तो अति दुर्लभ आहे, म्हणून आपण हरीनाम घेवून सुखाची भांडारे भरून ठेवावी. मिळालेल्या आयुष्याचे आपण सार्थक करावे.

कुठल्याही परिस्थितीत, कुठल्याही वेळेला आणि काही झाले तरी माणसाच्या हातून अधर्म होता कामा नये.

“देव जोड तरी कराया अधर्म । अंतरे तें कर्म नाचरावें ।”

“साधुसेवा मुक्तीचे घर । स्नेहसंग नरकद्वार ।

हे पूज्य वृद्ध जनोदगार । विचारार्ह सर्वथा ॥” साईसत्‌चरित, अध्याय ३७ वा, ओवी ८९.

संतांची सेवा करणे हे आपल्या मुक्तीचे घर आहे. संतांची सेवा केल्याने आपली अनंत जन्मीची पापे नष्ट होतात. आपण परखीया या आपल्या बहिणी व मातेसमान मानाव्यात. त्या स्त्रीयांशी आपण संग करून नये. त्यांच्याशी संग केल्याने आपली अधोगती होऊन आपल्याला नरकाचे द्वार उघडे होते. हे संतांचे विचार विचार करण्यासारखे आहेत.

“सदा सदाचार संपन्न । देह निर्वाहा पुरते अन्न ।

गृह दारादि स्पृहाशून्य । ऐसा जो धन्य तो साधू ॥ साईसत्‌चरित, अध्याय ३७ वा, ओवी ९०.

आपले नेहमी आचरण शुद्ध ठेवावे, आपले आचार-विचार चांगले ठेवावेत. माणसाच्या गरजा किती अल्य आहेत! निर्वाहपुरते अन्न नि आच्छादन (घर) असले म्हणजे झाले. पण माणूस किती तसी गोष्टीचा संग्रह ठेवतो. निरनिराळ्या वस्तूंचा संग्रह करताना, तो निरनिराळ्या दुःखांचाही संग्रह करीत असतो, हे त्या बिचाऱ्याच्या ध्यानीही येत नाही. आपण प्रपंच करीत असताना गृह स्त्री, पुत्रादिकांची आसक्ति धरू नये. आपल्या देहावर, आपल्या पैशावर, आपल्या माणसावर आपली सत्ता नाही. म्हणून आपण आपले कर्तव्य घेऊद्दे करावले. फैसा अडका, प्रपंचातल्या सर्व गोष्टी यांचा मनाने त्याग करावा. असा त्याग केला तर कार्यभाग निश्चित होतो, हे आपण समजावे.

आपण प्रपंच करीत असताना त्याची आसक्ति कमी होऊन भगवंताचे प्रेम येण्यासाठी, शास्त्रांनी घालून दिलेली बंधने आम्ही पाळली पाहिजेत आणि त्यासाठी आपले आचार, विचार आणि उच्चार आम्ही सांभाळणे जरूर आहे. प्रपंचात सदाचाराने वागावे. सदाचार हा मूळ पाया आहे. नीतिधर्माचे आचरण असावे. नीतिधर्माची बंधने ही आमचे विकार आवरण्यासाठीच आहेत. विचाराने आपण अत्यंत पवित्र असावे. कोणाचा द्वेष, मत्सर करू नये. आणि दुसऱ्याचे अहित चिंतू नये. उच्चार तर फार सांभाळले पाहिजेत. नेहमी सर्वांशी गोड बोलावे. असा जो आचार विचारांनी संपन्न मनुष्य असेल, तोच साधू ओळखावा.

“भक्तीची ते जाती ऐसी । सर्वस्वासी मुकावे ॥”

हरीभक्ती ही खरोखरीच सुळावरील पाळी आहे. कारण भक्त भक्तीच्या मागनि जाऊ लागला तर देव भक्ताची कसोटीच पाहात रहातो. भक्ताला संसार धडपणे करू देत नाही. भाग्य लाभले तर अंगी ताठा येईल, म्हणून देव त्याचे भाग्यच काढून घेतो. त्याला थोरवीचा भार नको म्हणून त्याच्यावर जननिंदेचा वर्षाव करतो. पण ह्या सर्व परीक्षा उत्सून त्याच्या वाटेकडे डोळे लावून बसले की देव दूर नाही. “चिर्तीं नाही आस। त्याचा पांडुरंग दास।” मनात त्याच्या भेटीची ओढ असेल, तळमळ असेल, तर तो सदोदित जवळच आहे.

“म्हणून जे भक्त भावार्थी। ते जीव निरविती संतांहार्तीं।

कीं ते जाणती गती-निर्गती। अंतीचे सांगाती ते एक॥” साईस्तचरित्, अध्याय ३१ वा, ओवी १० वी.

याविषयी शिरडीमध्ये साईसमोर घडलेली कथा ऐकल्यानंतर श्री साईबाबांची भक्त वत्सलता दिसून येते. कोठे मद्रास शहर आणि कोठे शिरडी क्षेत्र आणि कोठे मानस सरोवर! ज्यावेळी भक्तांची घडी (वेळ) भरेल, त्यावेळी साई आपल्या भक्ताला स्वतःकडे ओढीत आणतात.

एकदा विजयानंद नावाचा मद्रासी संन्यासी अती आनंदाने मानस सरोवराची यात्रा करण्यास निघाला. एका जपानी प्रवाशाजवळ असलेल्या नकाशात मानस सरोवर पाहून ते पाहाण्याचा त्यांचा निश्चय ठरला. यात्रेस जाताना त्यांना वाटेत शिरडी गाव लागले. त्याठिकाणच्या श्री साईबाबांचा प्रभाव त्यांनी ऐकला. श्री साईबाबा हे एक जगद्विख्यात कीर्तिवान असे संत आहेत. त्यांच्या दर्शनाची मनामध्ये इच्छा धरून ते शिरडीचा शोध करीत चालले. शिरडीमध्ये हरिद्वारचे स्वामी सोमदेवजी होते. त्या स्वार्मींची व विजयानंद स्वार्मींची भेट झाली.

विजयानंद संन्यासी बुवांनी त्या स्वार्मींकडे चौकशी केली की, येथून मानस सरोवर किती दूर आहे. स्वार्मींनी सांगितले, येथून मानस सरोवर पाचशे मैल दूर गंगोत्रीवर आहे. तेथे बर्फ फारच पडत असतो. पन्नास कोसात भाषा बदलते. तेथील भूतानी लोकांना परदेशीय लोकांचा संशय येतो व ते त्यांना खूप त्रास, पीडा देतात.

ही स्वार्मींनी सांगितलेली माहिती ऐकून तो मद्रासी संन्यासी दुःखी झाला. त्यांचे मन दुश्मित झाले. तो चिंतामग्न झाला. त्यांनी श्री साईबाबांचे दर्शन घेतले व त्यांच्या पायी लोटांगण घातले. त्यावेळी त्यांचे मन प्रसन्न झाले. ते साईबाबांसमोर आसन घालून बसले. त्यांना पाहून साईबाबांची वृत्ती खवळली. ते तेथील मंडळींना म्हणाले की, त्या संन्याशाला काही कामाची संगती नाही. त्याला हाकलून द्या. तो संन्याशी नवा असल्यामुळे त्यांना साईबाबांचा स्वभाव माहिती नव्हता. जरी ते मनात खिंच झाले, तरी ते स्वस्थ बसून राहिले.

शिरडीतील प्रातःकाळींचा दरबार पाहून ते चकित झाले. मशीदीमध्ये बरीच भक्तमंडळी येत होती. त्याठिकाणी साईबाबांची पूजा अर्चा, भजनपूजन चालत असे.

तेथे काही भक्त बाबांचे पाय धूत होते, तर कोणी बाबांचे चरण तीर्थ पळीत घेवून शुद्ध भावाने सेवन करीत होते, तर कोणी ते चरण तीर्थ डोऱ्यांना लावीत होते, काही

लोक बाबांच्या कपाळी गंध लावीत होते, तर कोणी बाबांना सुगंधीत अत्तरे लावीत होते. ही बाबांची सेवा चालू असताना तेथे कोणताही भेदभाव नव्हता. हा ब्राह्मण, हा शुद्र, उच्च-नीच असा कोणत्याही प्रकारचा भेदभाव नव्हता.

जरी बाबा संन्यासी बुवांवर रागावले होते, तरी बुवांना बाबांविषयी ब्रेम निर्माण झाले होते. त्यांना बसल्या जागेवरून उठवेना. तसेच त्यांचे पैऊल मागे किंवा पुढेही पडेना. बुवांना शिरडीत दोन दिवस झाले असतील, इतक्यात बुवांना त्यांच्या गावावरून त्यांची आई जास्त आजारी असल्याबदल पत्र आले. त्यामुळे ते फार दुःखी झाले. त्यांच्या मनात असे विचार आले की, आपण गावास जाऊन आईस भेटून यावे. परंतु त्यांना श्री साईबाबांच्या आशेवाचून आपले पाऊल बाहेर काढवेना. नंतर तो संन्यासी पत्र घेऊन मशिदीत गेला आणि आपल्या आईची ती स्थिती सांगून बाबांना ते विनंती करू लागले. बाबा, श्री साईसमर्थी, मला आईस भेटावेसे वाटते. मला मार्गस्थाला घरी जाण्यास परवानगी मिळावी. त्यांनी बाबांचे चरण घट्ट पकडले आणि ते सांगू लागले की, माझी माता प्राण कंठात घेऊन जमिनीस खिळलेली असेल. ती मी घरी येईन म्हणून माझी वाट पाहत असेल. माझी वित्ती भेट झाल्यामुळे तिचे दुःख हलके होऊन सुखाने ती प्राण सोडील.

श्री साईसमर्थ हे पूर्ण अंतर्ज्ञानी होते. संन्यासी बुवांचे आयुष्य संपलेले आहे, हे जाणून बाबा बुवांस म्हणाले, “तुला इतका आईचा लळा होता तर तू हा संन्याशाचा वेष का पत्करला होतास? तुला हे शोभत नसून, तू या भगव्या वेषाला कलंक लावलास. जा तू शांत बस. तू काही दुःखी, कष्टी होऊ नकोस. थोडे दिवस गेल्यानंतर पुढील विचार करू. तू मनात धीर (धैर्य) धर. या वाड्यामध्ये पुष्कळ चोर आहेत. ते सर्वस्व लुटून नेतील, तेव्हा आपण वाड्याचे दरवाजे लावून सावध राहावे.

“वैभव कधीही नव्हे शाश्वत। शरीर हें तो सर्वदा अनित्य।

जाणूनि मृत्यु नित्य सन्निहित। धर्म जागृत ठेवावा ॥ साईसत्चरित, अध्याय ३१, ओवी ३८.

आपले वैभव, आपली धनदौलत ही शाश्वत नाही. त्या धनदौलतीची आपण आसक्ती धरू नये. तसेच आपले शरीर हे सुद्धा क्षणभंगूर आहे, त्याचा कधी नाश होईल ते आपल्याला सांगता येत नाही. आपल्या मृत्यूला आपण कधीही भिता कामा नये. मृत्यू आला तर आपण त्याचे आनंदाने स्वागत करावे. मृत्यू हा नेहमी आपल्या जवळ उभा आहे, असे समजून आपण आपला धर्म जागृत ठेवावा.

तुझी पूर्वपुण्याई श्रेष्ठ म्हणून तू इतक्या लांबून या शिरडी क्षेत्री आलास. आता माझ्या वचनांवर विश्वास ठेव, आणि आपल्या जीवाचे सार्थक करून घे.

उद्यापासून भागवत्त पारायण कर. या ग्रंथाचे तू काया, वाचा, मने करून तीन सप्ताह कर. हे पारायण चालू असताना तुझे मन निर्विषय कर, तसेच या ग्रंथाचे श्रवण, वाचन व निदिध्यासन (मनन) कर. कोणत्याही प्रकारची वासना धरू नकोस. या ग्रंथाचे पारायण केल्याने तुला भगवंत प्रसन्न होईल. तुझी सर्व दुःखे नाहीशी होतील. तुझे माया मोहादि षड्विकार नष्ट होऊन तुला सौख्य लाभेल. आपण स्वतः शूचिर्भूत राहून, परमेश्वराच्या ठिकाणी एकाग्र मन करून हे ब्रत आचरले तर मोहनिर्मुक्त होशील.

जेव्हा बाबांच्या देहास अपाय झाला, तेव्हा बाबांनी हाच उपाय योजिला. त्यांनी रामविजय वाचवून घेतला. दुसरे दिवशी प्रातःकाळी लवकर उठून, मुखमार्जन, स्नान इत्यादी कार्यक्रम उरकून बुवांनी बाबांस फुले वाहिली व त्यांची चरण धुळ मस्तकी धारण केली. त्यांनी काखेस भागवत घेतले. त्यांना शांत वातावरण असलेली लेंडी बाग हे स्थान पसंत पडले. त्यांनी आसन घालून पारायण करण्यास सुरुवात केली. ते संन्याशी भगवद्भक्ती पारायण होते. त्यांनी भागवताचे दोन सप्ताह पूर्ण केले. तिसरा सप्ताह चालू केला असताना त्यांना अस्वस्थ वाटू लागले. त्यांचा अशक्तपणा वाढू लागला. तो सप्ताह तसाच अपूर्ण ठेवून ते वाड्यात परतून आले. दोन दिवस खूप कष्ट काढले. तिसऱ्या दिवशी त्या बुवांनी डोळे झाकले. त्यांनी आपले डोके फकीर बाबांचे मांडीवर ठेवले व त्यांचे प्राणोत्करण झाले.

संन्याश्याचे देहावसान झाले ही बातमी बाबांना कळली तेव्हा बाबांनी त्या संन्याशाच्या देहाचे एक दिवस रक्षण करण्यास सांगितले. इतक्यात त्याला पुरुन टाकू नका. त्याचे पुनर्जीविन होईल. बाबांचा शब्द प्रमाण मानून लोकांनी त्या देहाचे जतन केले. परिणामी ते फळ आले, बेवारसी प्रेम रक्षिते गेले, त्यामुळे पोलिसांचा संशय फिटला. मेलेल्यास कसे उठवावे हे काय बाबांस ठाऊक नव्हते? योग्य चौकशी करून त्या प्रेताला जमिनीत पुरुन टाकावे. बेवारसी प्रेताचा धनी राजा (सरकार) असतो. तो आकस्मिक मरणाची चौकशी करतो. म्हणून ते प्रेत आधीच पुरुन टाकू नये, म्हणून बाबांनी ही बतावणी केली. अशा प्रकारे बाबांनी योग्य स्थळी यथाविधि ते प्रेत संस्कारिले आणि आपले कार्य केले.

संसारा आलिया एक सुख आहे। आठवावे पाय श्रीसाईचे ॥

तेणे होय सर्व सुखाचा संसार। न लगे दुःखाचा लेश काहीं ॥

સाईપ्रसाद

— सौ. वंदना वामन पारकर
मु. पो.-तळेबाजार, ता.-देवगड,
जि.-सिंधुदुर्ग.

मला पहिल्या चार मुली आहेत. आपल्याला एक मुलगा असावा ही प्रत्येकाची इच्छा असते, तशीच माझ्याही मनात पुत्र प्राप्तीची इच्छा घर करून बसली होती. माझी साईबाबांवर नितांत श्रद्धा आहे. माझी इच्छा पूर्ण व्हावी म्हणून मी त्यांना अनन्यपणे शरण गेले. कळकळून प्रार्थना केली की, मला मुलगा झाला तर मी त्याला तुमच्या पाया पर्यंत घेऊन येईल.

बाबांनी माझी ही हाक ऐकली आणि वर्षाच्या आत मला मुलगा झाला. मला व माझ्या घरातील सर्वांना आनंद झाला. आम्ही त्याचे नाव साईप्रसाद ठेवले आहे. बाबांच्या कृपेने तो सुखी आहे. त्याला घेऊन आम्ही शिर्डीला जावून आलो. तो आता दीड वर्षाचा आहे. अशा अनेक इच्छा बाबांच्या कृपेने झाल्या आहेत.

आपले गुरु.... श्री साईबाबा

— श्री. गुरुनाथ विष्णू पन्हाळकर

३१२ डी, रंकाळावेस,

कोल्हापूर-४१६००२.

“गुरुविण कोण दाखविल वाट? आयुष्याचा पथ हा दुर्गम अवघड डोंगर वाट”

आपण सर्व शाळेत जातो. शिक्षकांना आपले गुरु मानतो. त्यांची आज्ञा पाळतो. त्यांना मान देतो. आदराने वंदन करतो. हे सगळे का? कारण शिक्षक आपल्याला योग्य तळ्हेने मार्गदर्शन करून आपल्याला आपल्या जीवनाची दिशा दाखवितात, आपणास लहान वयात योग्य ते वळण लावतात, मार्गदर्शन करतात. ज्या प्रमाणे रात्री समुद्रात फिरणाऱ्या जहाजांना दिपस्तंभ दिशा दाखवितो, त्याप्रमाणे दिशाहीन भरकटणाऱ्या म्हणजे ज्याला योग्य ते मार्गदर्शन मिळत नाही त्याला शिक्षक दिपस्तंभाप्रमाणे मार्गदर्शन करतात.

ज्यावेळी शाळा संपवून म्हणजेच शिक्षण संपवून विद्यार्थी या जगात येतो, शाळेतून बाहेर पडतो, त्यावेळी त्याचा प्रवास एखाद्या जहाजाप्रमाणे सुरु होतो. काही वेळा त्याला मार्गदर्शनाची गरज लागते. सगळीकडे च पुस्तकी ज्ञान उपयोगी पडत नाही. पुष्कळांचे सल्ले तो घेतो. काहीजण त्याला योग्य तो सल्ला देतात, काही त्याला फसवतात, मग अपयश आल्यामुळे तो निराश होतो, तो अध्यात्माच्या मागे लागतो, तो गुरुचा शोध घेऊ लागतो.

पुराणात, इतिहासात आपण गुरुबदूल गोष्टी वाचतो. याबाबत ४-५ उदाहरणे म्हणून घेता येतील.—

१) श्री छत्रपती शिवाजी महाराजांचे गुरु श्री दादोजी कोंडदेव! शिवाजींनी त्यांना गुरु मानले. त्यांच्याकडून सर्व विद्या शिकून घेतल्या. त्यांची प्रत्येक आज्ञा ते मानत राहिले. दादोजी कोंडदेवांनी पण त्यांना योग्य ते मार्गदर्शन केले. म्हणूनच आज शिवाजी महाराज हे युगपुरुष एक श्रेष्ठ पुरुष म्हणून त्यांची पूजा केली जाते.

२) संतश्रेष्ठ श्री नामदेव महाराज ह्यांचे गुरु श्री विसोबा खेचर! प्रत्यक्ष श्री विठोबांनी नामदेवास त्यांच्याकडे जावयास सांगितले. जेव्हा नामदेव विसोबा खेचराकडे गेले, त्यांना पाहिले. त्यांना असे वाटले की, हे काय आपणास मार्गदर्शन करणार? परंतु ज्यावेळी नामदेवांनी त्यांचा चमत्कार पाहिला (पाय ठेवील तिथे शंकराची पिंड) त्यावेळी नामदेवांची खात्री पटली व त्यांना त्यांनी आपले गुरु केले. आपले सगळे तन मन धन त्यांच्या चरणी अर्पण केले.

३) श्री गोंदवलेकर महाराज, लहान वयात गुरु शोधार्थ घराबाहेर पडले. ते भारतभर हिंडले. पुष्कळ गुरु त्यांनी बघितले परंतु त्यांचे काही समाधान होईना. शेवटी ते निराश होऊन विचार करीत बसले. त्याच्यापुढे श्री रामकृष्ण नावाचे एक सत्युरुष प्रकट झाले. त्यांनी सांगितले की, “तू येहेळगावला तुकामाईकडे जा. तिथे तुझे पूर्ण समाधान होईल.” महाराज तुकामाईकडे गेले. त्यांना प्रथम पाहिल्याबरोबर आपल्याला खरा गुरु आज

भेटला याचे समाधान झाले. महाराजांनी तुकामाईची भरपूर सेवा केली. आपले तन मन सर्वस्वी त्यांच्या सेवेत अर्पण केले. तुकामाईंनी त्यांना योग्य मार्गदर्शन करून मोठ्या पदास पोहोचवले. आज गोंदवलेकर महाराज श्रेष्ठ संत म्हणून गणले जातात.

४) दक्षिण काशी कोल्हापूर येथील असेच एक सत्पुरुष दत्तावतार श्रीकृष्ण सरस्वती! यांचे गुरु श्री स्वामी समर्थ अक्कलकोट लहान वयात श्रीकृष्ण सरस्वतींना प्रत्यक्ष शंकरपार्वती यानी दर्शन देऊन स्वामी समर्थकडे जावयास सांगितले, त्याप्रमाणे महाराज अक्कलकोटला गेले. त्यांची सेवा करून श्रेष्ठ पदास पोचले.

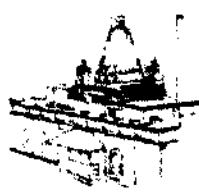
असो, वरील उदाहरणांवरून असे दिसून येते की, योग्य गुरु सहजासहजी प्राप्त होत नाही. त्यास कष्ट घ्यावे लागतात. आपले तन मन सर्वस्वी गुरुचरणी अर्पण करावे लागते. ज्याप्रमाणे कुठलीही विद्या सहजा सहजी मिळत नाही, त्याप्रमाणे योग्य गुरु सहजासहजी मिळत नाही, त्यास कष्ट घ्यावे लागतात.

आजच्या युगात मी बाबांना, साईबाबांना माझे गुरु मानतो. त्यांची जमेल तशी सेवा करतो. उदा. पुजा, दर्शन, नामस्मरण वगैरे आपणही बाबांना मनोभावे शरण जा. रात्रिंदिवस त्यांचे चिंतन, नामस्मरण करा. बाबा तुमची काही वेळा परीक्षा पाहतील, त्यावेळी मागे हटू. नका. बाबांना मनोभावे शरण जा. त्यांच्या वचनाप्रमाणे “शरण मज आला आणि वाया गेला! दाखवा दाखवा ऐसा कोणी॥” याचा तुम्हाला अनुभव येईल. ज्याप्रमाणे शाळेतील शिक्षकांना आपण आपले गुरु मानतो, त्याप्रमाणे बाबांना आपले गुरु मानून त्यांची श्रद्धेने सेवा करा. आपले सुख दुःखे त्यांना सांगा. ते निश्चितपणे तुम्हास त्यातून तरुन नेतील. तुम्हाला मार्ग दाखवितील. “माझा जो जाहला काया वाचा मने तयाचा मी ऋणी सर्वकाळ।” बाबांची सेवा करताना श्रद्धापूर्वक सेवा करा. “मनात नाही भाव, देवा मला पाव” ही वृत्ती नको. दुसरे सांगतात म्हणून मी करतो अशी सेवा नको. किंवा “कामा पुरता मामा” अशी सेवा नको. काम झाले की कोण बाबा आणि कसले काय? अशी सेवा नको. जी काही थोडीफार सेवा कराल, ती श्रद्धेने करा. मग पहा बाबांचा चमत्कार! ‘बाबांची सेवा करताना तुम्हास एका वचनाची प्रचिती येईल, “जरी हे शरीर गेलो मी टाकून तरी मी धावेन भक्तासाठी.”

ज्याप्रमाणे शिवाजी महाराज, कौरव-पांडव, श्रीकृष्ण सरस्वती यांनी आपले लक्ष गुरुसेवेत केंद्रीत केले होते, आपले तन मन गुरुसेवेत अर्पण केले होते, त्याप्रमाणे आपणही बाबांची मनापासून सेवा करा.

आजच्या कलीयुगात बाबा हेच आपले गुरु! त्यांची आपण मनोभावे सेवा करा व बाबा आपला उद्घार करतील. “तुमचा मी भार वाहीन सर्वथा! नव्हे हे अन्यथा वचन माझे॥”

परमेश्वरी अवतार श्री साईबाबा

— श्री. विलास पर्शराम ताटे
मु. पो. बांद्री,
ता. संगमेश्वर, जि. रत्नगिरी.

आजच्या या अखंड विश्वामध्ये परमेश्वराने जे प्राणी जन्माला घातले आहेत त्यामध्ये मानव जन्म सर्वात श्रेष्ठ आहे. परमेश्वराने आपली सेवा करण्यासाठी, भक्ती करण्यासाठी मानवाला जन्माला घातले आहे. प्रत्येक मनुष्यप्राण्याने आपल्याला परमेश्वराने बहाल केलेल्या जीवनाचे सार्थक करून घेणे आवश्यक आहे. आपल्या जन्माचे सार्थक करून घ्यायचे असेल, आपल्याला मोक्ष मिळवायचा असेल, चौन्यांऐशी योनिचा फेरा चुकवायचा असेल तर प्रत्येकाने परमेश्वराची भक्ती केली पाहिजे. परमेश्वराचे नामस्मरण केले पाहिजे. आणि म्हणून भक्ती हा एकच मार्ग आहे. आजच्या या कलियुगात परमेश्वराची भक्ती करण्यासाठी किंवा परमेश्वराला प्रसन्न करून घेण्यासाठी पूर्वीच्या साधुसंतांप्रमाणे महान तपस्व्याप्रमाणे एकांतवासात जावून एखाद्या झाडाखाली बसून तपश्चर्या करावी लागत नाही किंवा चितंत करावे लागत नाही. परमेश्वराचे नामस्मरण करणे हिच भक्ती होय.

आजच्या या कलियुगात मानव हा व्यसनाधिन झाला आहे, लोभाच्या आहारी गेला आहे, श्रीमंत लोक गरीबांवर जुलूम करू लागले आहेत. मानवाला शांती, स्वास्थ्य न मिळाल्याने मानव कृत्रिम उत्तेजन देण्याच्या गोष्टीमध्ये स्वतःला विसरला, अनीती फोफावली, गुहेगारी फैलावली, धर्माची चेष्टा होवू लागली, जातीभेद व धर्मभेद वाढू लागला, मानव हताश झाला. परमेश्वराची श्रद्धा नाहिशी झाली, विनाशाची लाट थोपवून धरण्यासाठी कोणतीही शक्यता नाहीशी झाली आणि नेमक्या अशाच वेळी परमेश्वराने मानवाला सन्मार्गाकडे वळवण्यासाठी, माणसाला भक्तीमार्गाकडे वळवण्यासाठी, परमेश्वराचे अस्तित्व दाखवण्यासाठी परमेश्वराने मानव रूपात जन्म घेतला. आणि साईबाबांसारखे अवतारी सत्पुरुष निर्माण झाले. हा परमेश्वर अवतार म्हणजेच आपले साईबाबा होय!

साईबाबांनी अवतार घेवून माणसामाणसातील आणि समाजातील भेदभाव नाहिसे करून मानवाला विश्वबंधुत्वाचे व प्रेमाचे नाते निर्माण करण्याचे महान कार्य केले. बाबांनी आपल्या स्वयंभू साक्षात्काराने एकात्मतेची, समभावाची व भक्तीमार्गाची ज्योत सतत तेवण्यासाठी आपली सर्व शक्ती खर्च केली. साईबाबा हे अनाथांचे नाथ होते. दिनांचे कैवारी होते. त्यांचे जीवन दुसऱ्याच्या कल्याणासाठी होते. सर्व सामान्य लोकांना सुलभ मार्ग सांगणे, प्रपंचात राहून परमार्थ कसा करावा याची शिकवण देणे, लोकांच्या मनात श्रद्धा निर्माण करणे, हिंदू-मुस्लीम ऐक्य घडवून आणणे, दीनदुबव्यांचे दुःख दूर करणे हे साईबाबांच्या अवताराचे प्रयोजन होते. साईबाबांनी या जगामध्ये परमेश्वराचे अस्तित्व आहे की नाही हे दाखविण्यासाठी अनेक चमत्कार करून पटवून दिले. त्यातील एक चमत्कार येथे देत आहे.

एक छोटेसे धुपखेडे नावाचे गाव होते. तेथे चांदभाई नावाचा पाटील राहात होता.

त्याचा घोडा रानामध्ये हरवला होता. घोडा शोधण्यासाठी चांदभाई रानामध्ये उन्हातान्हातून भटकू लागला. त्याच अरण्यात साईबाबा एका झाडाच्या सावलीला विश्रांतीसाठी बसले होते. बाबांनी चांदभाईला उन्हातून फिरताना पाहिले आणि त्यांना जवळ बोलावून भटकण्याचे कारण विचारले तेव्हा चांदभाईनी आपला घोडा हरवल्याचे सांगितले. बाबांनी सांगितले, घोडा इथेच येईल, काही काळजी करु नकोस, आपण इथे थोडा वेळ चिलम ओढूया. त्याप्रमाणे त्यांनी चिलम भरली. परंतु त्यांच्याजवळ विस्तव नव्हता. चांदभाई विचारात पडले. बाबांनी हे जाणले. बाबांनी आपल्या हातातील काठी जमिनीवर आपटली. त्याबरोबर अग्रिचा एक मोठा निखारा तिथे निर्माण झाला. बाबांनी चिलम पेटविली बाबा चिलीम ओढताहेत इतक्यात चांदभाईचा घोडा रानातून धावत येवून बाबांजवळ उभा राहिला. चांदभाईला याचे आश्चर्य वाटले आणि आनंद झाला. याप्रमाणे साईबाबांनी आपल्या भक्तांना अनेक चमत्कार करून दाखविले.

श्री साई उदीचा प्रभाव

माझ्या लग्नाला तीन वर्षे होत आली तरी आमच्या घरात पाळणा लागत नव्हता. आम्ही डॉक्टर तपासणी करून पाहिली. खूप औषधोपचार केला. परंतु काहीच उपयोग होत नव्हता, काहीच चिन्हे दिसत नव्हती. शेवटी निराश होवून डॉक्टरी उपचार व औषधे बंद करण्याचा विचार केला. पूर्वीपासून मी 'साईलीला' मासिकात साईभक्तांचे अनुभव वाचत होतो की, साईबाबांना विनंती केली असता बाबा भक्तांच्या हाकेला धावून येतात आणि आपल्या भक्तांना संकटमुक्त करतात. त्याप्रमाणे मीही सकाळी स्नान वगैरे करून आमच्या घरामध्ये बाबांची एक लहान मूर्ती-फोटो आहे, त्यांच्यासमोर मी हात जोडून उभा राहिलो, आणि बाबांना विनंती केली, बाबा आमच्या घरात पाळणा लागू दे व त्याच दिवसापासून मी माझ्या सौ. ला रोज स्नान केल्यानंतर बाबांची उदी प्राशन करण्यास सांगितले आणि काय चमत्कार! एक महिन्यातच सौ. ला दिवस गेले. बाबांच्या कृपेने आम्हाला मुलगी झाली. साईबाबा आपल्या भक्तांच्या विनंतीला धावून आले आणि बाबांनी माझी प्रार्थना सिद्धीस नेली म्हणून मुलीचे नाव 'सिद्धी' ठेवीले आहे. ही सारी बाबांच्या उदीची किमया. साईबाबांची उदी म्हणजे हे एक रुपबाण औषध आहे. परंतु साईबाबांवर आपली श्रद्धा पाहिजे.

लेखक - कवींस निवेदन

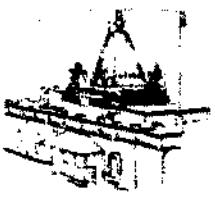
श्री साईलीला मासिकाकडे साहित्य पाठविताना लेखक-कवींना पुढील गोष्टीची दक्षता घेणे आवश्यक आहे.

सुवाच्च अक्षरात कागदाच्या डाव्या बाजूस भरपूर समास सोडून लिखाण असावे, ते याठोपाठ असू नये, शक्यतो टंकलिखित असावे.

हयात असलेल्या संतांविषयीचे लेख, सामान्य दजाचे अनुभव पाठवू नयेत.

अश्यासपूर्ण, तर्कशुद्ध, मीमांसक व वैचारिक स्वरूपाच्या लेखांना प्राधान्य दिले जाईल.

का.सं.

श्री. खापडे यांची शिरडी दैनंदिनी

— अनुवादक — साईनंद
सोमवार १५-१-१९१२.

मी सकाळी लवकर उठलो. प्रार्थना केली आणि काकड आरतीस उपस्थित राहिलो. मेघाला अद्याप बरे वाटत नसल्याने ते नेहमीच्या वेळेवर शंखनाद करण्याकरीता उटू शकले नाहीत. त्यामुळे काकड आरतीला नेहमीपेक्षा थोडा उशिर झाला. साई महाराजांनी एकही शब्द उच्चारला नाही, जेव्हा ते उटून चावडी बाहेर निघाले. उपासनी शास्त्री आणि बापुसाहेब जोग लवकर आले नसल्याने मी पत्रे लिहिण्याकरीता बसलो. जेव्हा साईमहाराज बाहेर पडले तेव्हा त्यांनी मला सकाळ कशी घालवल्याचे विचारले, ज्यातून मी वाचन न केल्याबदल व त्यासंदर्भात काळजी न वाहिल्याबदल माझी सौम्य खरडपट्टी होती हे सूचित होत होते.

ते जेव्हा परतले तेव्हा मी त्यांना पुन्हा पाहण्याकरीता गेलो. त्यावेळी त्यांच्या मुखकमलावर कृपाळू भाव होता. त्यांनी एक दीर्घ कथा सांगितली. परंतु मी त्यावेळी झोपण्याच्या गुंगीत असल्याने मला त्या गोष्टीतील काहीच कळले नाही. त्यानंतर मी कुणाकडून तरी ऐकले की ती कथा म्हणजे श्री. गुप्ते यांच्या जीवनात प्रत्यक्ष घडलेली घटना होती. त्यामुळे त्यांनी ती सांगितली. दुपारची आरती उशिर झाली. त्यावेळी तीन वाजले होते. तदनंतर आम्ही परतलो आणि जेवण उरकले. मी काही क्षण पहुऱ्डलो आणि दिक्षितांच्या पुराणाला उपस्थित राहिलो. त्यानंतर आम्ही मशिदीत गेलो परंतु दूर अंतरवरुन नमस्कार करण्यास सांगण्यात आले. त्याबरहुकूम आम्ही केले. साईबाबा जेव्हा फेरफटका मारण्यास आले तेव्हा नेहमीप्रमाणे आम्ही त्यांना नमस्कार केला. दिक्षित काल मशिदीची रोशनाई करत होते. आजही त्यांनी ते काम पुढे चालू ठेवले. रात्री नेहमीप्रमाणे भीष्मांचे भजन आणि दिक्षितांच्या पुराणांचे वाचन झाले.

मंगळवार १६-१-१९१२

मी नेहमीप्रमाणे सकाळी उठलो, प्रार्थना केली आणि परमामृताने नित्यक्रमास प्रारंभ केला. हे वेदांतावरील मराठीतील उत्कृष्ट पुस्तक आहे. उपासनी वाचतात, मी. बापुसाहेब जोशीव भीष्म हे आम्ही सर्व ते ऐकतो. जेव्हा आवश्यक असते तेव्हा मी त्याचे स्पष्टीकरण देतो. बाहेर जाताना मी साईमहाराजांना पाहू शकलो परंतु उशीर झाल्याने मी त्यांना मशिदीत परताना पाहू शकलो नाही. त्यांनी माझ्या बाबतीत असंतोषी वृत्ती दाखवली नाहीच उलट त्यांनी मला कृपाळू वागणूक दिली. मी सेवाशुश्रुषा करण्यासाठी बसलो. मेघा आजारी असल्याने दुपारची आरती उशिर झाली आणि त्यांना त्वेस्ते येण्याकरिता फर्माविण्यात आले नव्हते. परंतु शेवटी त्यांनी असे केले. त्यानंतर आम्ही परतलो आणि आमचे जेवण घेतले. त्यावेची संध्याकाळी चारचा सुमार होता. दिक्षितांनी रामायणातील काही भाग वाचल्यानंतर आम्ही मशिदीत साईसाहेबांना पहावयास गेलो. त्यांनी आम्हाला जास्त वेळ बसू दिले नाही; तेही बाहेर आले आणि घाईघाईने त्यांनी

नेहमीप्रमाणे फेरफटका मारला. वाड्यात त्वरीत परतण्यासाठी त्यांनी आम्हाला हुकूम केला. साईबाबांच्या ह्या वागण्याचे त्यावेळी आम्हाला काही कळू शकले नाही. वाड्याकडे परतत असताना आम्ही, दिक्षितांचा नोकर, जो आजारी होता, त्याचे निधन झाल्याचे आम्ही ऐकले. आम्ही त्याला उपासनीकडे पाठविले होते, ज्यांना औषधांची जाण होती. परंतु त्याला काही ते सापडू शकले नाहीत. आम्ही नेहमी प्रमाणे वाड्यात आरती केली आणि शेज आरतीस उपस्थित राहिलो. विशेषतः साईमहाराज आनंदी मनः स्थितीत होते, त्यांनी प्रसन्न वातावरण निर्माण केले आणि सूचनाही केल्या. त्याच प्रमाणे त्यांनी रामगारुतीलाही लाभ दर्शविला.

बुधवार १७-१-१९१२.

मी बच्याच लवकर उठलो. बापुसाहेब जोग आंघोळीस गेले असल्याचे कळले. तोपर्यंत मी माझी प्रार्थना संपवली. त्यानंतर आम्ही काकड आरती करिता चावडीत गेलो. मेघा अतिशय आजारी असल्याने काकड आरतीस उपस्थित राहू शकले नाहीत म्हणून बापुसाहेब जोग यांनी आरती केली. साईबाबांच्या चेहन्यावर स्मित हास्य लहरत होते. कित्येक वर्षांनंतर एकदाच त्यांचा असा चेहरा पाहण्यास मिळतो. मला अत्यानंद झाला आणि श्रमिष्टासारखा मी तेथे उभा राहिलो. आम्ही जेव्हा परतलो तेव्हा नारायणरावांचे चिरंजीव गोविंद व बंधु भाऊ खटाच्यातून कोपरगावला निधाल्याचे व वाटेत होशंगाबादला जाणार असल्याचे कळले. मी नित्य क्रमास आरंभ केला, काही ओळी लिहिल्या व उपासनी, बापुसाहेब जोग यांच्या सोबत परमामृत वाचले. साईमहाराजांना बाहेर जाताना आणि त्यानंतर पुन्हा मशिदीत परतताना आम्ही पाहिले. त्यांनी मला सूचना केल्या परंतु मी मूर्ख असा की, मी त्या समजू शकलो नाही. वाड्याकडे परतत असताना कारण नसतानाही मला चिंतेने ग्रासल्यासारखे भासत होते. बलवंतला देखील कष्टी वाटत होते आणि शिरडी सोडून जाण्याविषयी त्याने इच्छा व्यक्त केली. मी त्याला साईबाबांना विचारून काय तो निर्णय घेण्यास सांगितले. जेवल्यानंतर काही वेळ मी आराम घेतला आणि त्यानंतर दिक्षितांचे रामायण ऐकण्याची इच्छा होती. परंतु साईबाबांनी त्यांना पाठविले व त्यांना जाणे भाग पडले. कसेतरी करण्याचा आम्ही प्रयत्न केला परंतु त्यात आम्ही प्रगती करू शकलो नाही. खांडव्याचे तहसिलदार साहेब प्रलहाद अंबादास यांना परतण्याकरीता अनुमती देण्यात आली. त्यांच्यासोबत जळगावचे श्री. पाते आणि लिंगायत होते. ते उद्या निधण्याची शक्यता आहे. संध्याकाळच्या फेरफटक्याच्यावेळी आम्ही साईबाबाना पाहिले. ते अगदी आनंदी मनःस्थितीत होते. रत्री नेहमीप्रमाणे भीष्मांचे भजन व दीक्षितांचे रामायण झाले. वाड्यातील आरतीच्या वेळी सकाळी मला देण्यात आलेल्या सूचना काय होत्या त्या उमगाल्या व मला समाधान वाटले.

साईं दरबारातील नवरत्ने----७

श्रीमान गोपाळराव उर्फ बापूसाहेब बुड्डी

श्री साईनाथांचे समवेत श्री. गोपाळराव बुड्डी यांचे घेतलेले छायाचित्र. विशेष लक्षात ठेवण्याजोगी गोष्ट म्हणजे गोल टोपी घातलेल्या बुड्डी यांचे लक्ष नेहमीच श्रीच्या चरण युगुलाकडे असायचे.

श्रीसाईसच्चिद्रित्राचे नियमाने पारायण करणाऱ्या साईभक्तांना साईबाबांशी ज्यांचा निकटचा परिचय होता त्या सर्व भक्तांची नावे परिचित आहेतच. त्यामध्ये बापूसाहेब बुड्डी हे एक भक्त आहेत. श्रीसाईसच्चिद्रित्रातील अध्याय ४, १३, २२, ४३, ४४ मध्ये त्यांचा उल्लेख निरनिराक्ष्या कारणांनी आलेला आपणास दिसतो. श्रीसाईबाबांच्या इतर भक्तांचाही उल्लेख साईसच्चिद्रित्रामध्ये ठिकठिकाणी येतोच; परंतु बापूसाहेब बुड्डीच्याइतका विविध संदर्भात अन्य फऱ्याच थोड्या भक्तांचा उल्लेख त्या पोथीत सापडतो आणि म्हणूनच साईदरबारातील एक प्रमुख भक्त, असा त्यांचा उल्लेख करावा लागेल.

बापूसाहेब बुड्डी ह्यांचे मूळ नाव गोपाळराव असे होते; परंतु त्याकाळी बन्याच लोकांना घरच्या माणसांनी हाक मारण्याचे एक विशिष्ट नाव असे व त्या नावाला साहेब ही बिरुदावली चिकटवून त्या व्यक्तीबदल आदर व्यक्त करण्याची पद्धत होती. नानासाहेब चांदोरकर, काकासाहेब दीक्षित अशा प्रकारच्या अन्य नावांचा उल्लेख साईसच्चिद्रित्रामध्ये नेहमी आलेला असून, तो ह्याच प्रकारच्या आदराचे प्रतीक आहे. बापूसाहेबांचे घरणे मूळचे नागपूरचे. त्यांचा आलिशान वाडा नागपूरच्या सीताबडी ह्या भागात होता. ह्यांच्या घराण्यात सावकारीचा धंदा कित्येक शतके चालू होता. पेशव्यांचे सावकार ज्याप्रमाणे खुद पुण्यात होते, त्याचप्रमाणे नागपूरकर भोसल्यांचे सावकार म्हणून बुड्डी ह्यांची प्रसिद्धी होती, केवळ ह्यांच्या घरी किती अलोट संपत्ती असावी, ह्याची कल्यनांच केलेली बरी,

आणि अशा संपत्तीचा थोडाफार गर्व बापूसाहेबांना असल्यास त्यात फऱ कळही वावगे होते, असेही म्हणता येणार नाही!

बापूसाहेबांच्या गवाचिषयीचा थोडा उल्लेख 'श्रीगजाननविजय' ह्या शेगावच्या गजाननमहाराजांच्या चरित्रात आहे तो असा. श्रीगजाननमहाराज शेगावी रहावयाचे व तेथेच राहाण्यात त्यांना बेरे वाटावयाचे, पण एकदा बुद्धीनी त्यांना नागपूरास येण्याची विनंती केली व ती मान्य करून महाराज नागपूरला श्री. बुद्धीकडे गेले. बुद्धींच्याकडे संपत्तीचा पूर लोटत असल्यामुळे नोकरचाकर भरपूर होते, त्यामुळे श्रीगजाननमहाराजांना काहीच कमी नव्हते. त्यांची बडदास्त चांगली ठेवली गेली होती. पण महाराज ह्या प्रकारच्या एकलकोऱ्या जीवनाचे भोक्ते नव्हते. त्यांना सदोदित भक्तांच्या मेळाव्यात रहाण्याची आवड होती. त्यामुळे त्यांनी बुद्धीना दोन-तीन वेळा सांगितले,

"मला पुढा शेगावला जावयाचे आहे, तर त्याप्रमाणे मला पोचविण्याची व्यवस्था करावी."

परंतु बुद्धीनी ही गोष्ट मनावरच घेतली नाही. त्यांनी मनाशी ठरविले होते, की आता महाराजांना कायमच नागपूरला ठेवून घ्यावयाचे व शेगावला परत जाऊच घ्यायचे नाही.

इकडे महाराजांची ही अवस्था, तर तिकडे शेगावला भक्तांची ही अवस्था निराळीच! अकूराने श्रीकृष्णाला गोकुळातून वृदावनात नेत्यामुळे ज्याप्रमाणे गोकुळ सुने सुने झाले, त्याप्रमाणेच श्रीगजाननमहाराजांच्या भक्तांना शेगाव अत्यंत सुने सुने वाटू लागले व त्यांनी महाराजांना परत बोलाविण्यासाठी निरोप पाठविले. परंतु बुद्धींच्या वाड्यावरचे रखवालदार इतके पक्के होते की, ते त्यांपैकी कोणालाच महाराजांपर्यंत पोचूच देत नसत. मग महाराजांपर्यंत त्यांच्या भक्तांची तळमळ पोचावी कशी? शेवटी महाराजांचा एक परमभक्त श्री. हरी पाटील याने नागपूरला जाऊन महाराजांना परत शेगावला घेऊन यावे असे ठरले. त्याप्रमाणे हरी पाटील आणखी दोन-तीन भक्तांसह नागपूरला गेले; परंतु नेहमीप्रमाणे बुद्धींच्या वाड्याच्या रखवालदारांनी पाटलांना अडविले व आत जाण्यास मज्जाव केला. पण हरी पाटील कच्च्या गुरुचे चेले नव्हते. त्यांनी ठरविले होते; त्याप्रमाणे ते दंडेली करून आत घुसले व थेट महाराजांच्या पुढे जाऊन उधे राहिले. इकडे बुद्धींच्या घरी त्यांच्या इतमानाप्रमाणे भोजनाची पंगत मांडण्यात आली होती. चांदीची ताटे, चांदीच्या वाट्या व भांडी व त्यात निरनिराळ्या प्रकारची सुग्रास अशी पक्कात्रे वाढण्यात आली होती आणि मंडळी जेवणाची सुरुवात करण्याच्या तयारीत होती. इतक्यात हरे पाटलाला समोर पाहिल्यावर महाराज ताटावरून उठले आणि हरी पाटलास म्हणाले,

"हरी, बेरे झाले तू आलास ते. मला इथे मुळीच करमत नाही. चला आपण शेगावला परत जाऊ."

श्रीगजाननमहाराजांचे हे बोलणे ऐकून बुद्धी फारच घावरले. अशा तळेने जेवणावरून उठून महाराज निघून गेले, असे नागपूरात कळल्यास आपली अब्रू पार घुक्कीला मिळेल, हे जाणून त्यांनी हरी पाटलास अजिजीने विनविले व सर्व परिस्थिती स्थृतपणे सांगून भोजन आटोपून शेगावला जाण्यास विनविले. सर्व परिस्थितीचा विचार करून हरी पाटलाने ते मान्य केले व सर्वांनी भोजन केले. भोजनोतर गोपाळरावांच्या पासी जानकीबाई

ह्यांनी महाराजांची पूजा केली व महाराजांनी तिला आशीर्वाद दिला व ते शेगावला परत जाण्यास निघाले.

श्रीमान बुद्धींना आपल्या संपत्तीचा गर्व झाला होता; पण गजाननमहाराजांसारख्या संपत्तीला मृत्तिकेप्रमाणे मानणाऱ्या संताला त्याची काय पर्वा! तेव्हा त्यांनी अशा प्रकारे बुद्धींचा गर्व हरण केला असे वर्णन ‘श्रीगजानन विजय’ ह्या पोथीत आढळते.

श्री. बुद्धींचा उल्लेख साईसच्चरित्रात ‘श्रीमान’ असा आढळतो; पण त्यांना संपत्तीचा गर्व होता वर्गीर असे काही सांगितलेले आढळत नाही. श्रीगजाननमहाराजांच्या महानिर्वाणानंतर श्री. बुद्धी श्रीसाईबाबांकडे आकर्षित झाले होते असे दिसते. तेव्हा एका संताने गर्व हरण केल्यामुळे पुढे त्यांचा गर्व नाहिसा होऊन ते लीन झाले असावेत व त्यांची पुढची वागणूक साईदरबारातील सर्वांशी नम्रतेची झालेली असावी असे दिसते.

शिरडीचा विकास कसा होत गेला, ह्याचे वर्णन साईसच्चरित्रातील चौथ्या अध्यायात दिसते. त्यामध्ये तेथे बांधण्यात आलेल्या तीन वाड्यांचा उल्लेख सापडतो. त्यात पहिला उल्लेख साठेवाड्याचा येतो. गुरुस्थानच्या सन्निध असलेला वाडा साठे ह्यांनी जमीन खरेदी करून बांधला असे दिसते. त्यानंतरचा उल्लेख दीक्षितांच्या वाड्याचा येतो. पूर्वीचे घोजन-गृह जेथे आहे, तोच दीक्षित वाडा होय व ह्यानंतर ‘पुढे श्रीमंत बुद्धींचा इमला’ अलोट पैका खर्च करून बांधण्यात आल्याचा उल्लेख त्या अध्यायात सापडतो. ह्या तीन वाड्यांचा ज्या क्रमाने उल्लेख केला आहे, त्याच क्रमाने ते शिरडीस बांधले गेले असावेत. हेमाडपंत बुद्धींच्या वाड्याविषयी ह्याच ठिकाणी असे म्हणतात की,

“ह्याच वाड्यात श्रीबाबांचा देह विसावला आहे. तेव्हा श्री. बुद्धींच्या पैशाचे सार्थक झाले.”

पुढे त्रेचाळीसाऱ्या अध्यायात ह्याच वाड्याविषयी आणखी काही माहिती मिळते. श्रीमंत बुद्धी हे मोठे भाविक भक्त होते व पुढील भविष्य जाणूनच जणू काही त्यांनी हा टोलेजंग व सुखकारक वाडा बांधून ठेवला होता असे वाटते. एकदा सहज बोलता बोलता बाबाही म्हणाले होते, ‘वाडियांत पडो हे शरीर’ ह्यावरून आपली समाधी ह्याच वाड्यात बांधावी, असा त्यांचा मानस असावा, असेही हेमाडपंत सांगतात.

पुढे चव्वेचाळीसाऱ्या अध्यायात बाबांच्या महासमाधीनंतर बुद्धींच्या वाड्याच्या बांधणीच्या वेळी काय घडले, ह्याचे वर्णन करताना हेमाडपंत लिहितात की, बाबा एकदा लेंडी बागेत चालले असता माधवरावांनी केलेल्या विनंतीनुसार ते वाड्यात आले, बुद्धींच्या वाड्यात मुरलीधराची स्थापना कोठे करावयाची हे ठरल्यामुळे तेथे खोदकाम करून गाभार बांधण्याचे काम सुरू क्हावयाचे होते, म्हणून माधवरावांनी श्रीबाबांच्या हाती नारळ दिला. तेव्हा शुभवेळ पाहून बाबा म्हणाले,

“फोडा नारळ. आपण सर्व बाळगोपाळ येथे जमून काळ घालवू व येथेच सुख-दुःखाच्या गोष्टी करू. सर्व पोरासोरांना येथेच चित्तस्वास्थ्य लाभेल.”

एवढं वर्णन करून हेमाडपंत पुढे लिहितात की, शेवटी अपेक्षेप्रमाणे मुरलीधराची स्थापना बुद्धींच्या वाड्यात झालीच नाही व महाराजच स्वतः मुरलीधर झाले. बुद्धींच्या वाड्याचा म्हणजेच सध्याच्या समाधिमंदिराचा हा इतिहास असा आहे!

श्रीसाईसच्चरित्राच्या तेरव्या अध्यायात बापूसाहेब बुद्धीना बाबांनी कसे व्याधिमुक्त केले, ह्याचे वर्णन सापडते. एकदा बापूसाहेबांच्या पोटात थंडी झाली होती व त्यांना उलट्या व जुलाब होऊ लागले. त्यांचे कपाट औषधांनी भरलेले होते, पण त्यातले एकही त्यांना लागू पडेना. तेव्हा ते फार घावरले. त्यांना इतका अशक्तपणा होता की, त्यांना बाबांच्याकडे पायी जाण्याचेही त्राण नव्हते. तेव्हा त्यांना इतरांनी उचलून बाबांकडे आणले, त्यांच्याकडे आपली तर्जनी हलवून बाबा म्हणाले, “खबरदार आतापासूनी। मलविसर्जनी जाता नये ॥ वांतीही राहिली पाहिजे ठिकाणी.”

ह्यापुढे हेमाडपंत म्हणतात,

“काय त्या बाबांच्या शब्दांचा दरारा! त्यांच्या दोनही व्याधी भेदरत्या व त्यांनी पोबारा केला आणि बुद्धीना आराम जाहला!”

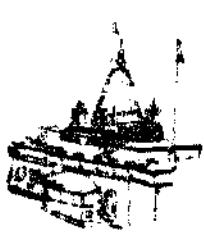
दुसऱ्या वेळी श्रीमान बुद्धीना असाच कॉलन्याचा उपद्रव झाला. वांत्या व रेच होऊ लागले. डॉ. पिल्ले शेजारीच होते. त्यांनी सर्व उपाय केले, ते सर्व हरले. तेव्हा ते बाबांकडे आले व त्यांनी बाबांना विचारले की, त्यांना कॉफी द्यावी, की नाही? त्यावेळी बाबांनी सांगितले,

“रवा दूध, बदाम घाला। अक्रोड पिस्त्यासह तयाला। प्यायला द्या तरण ॥ तेणे तयाची राहील तहान, होईल सत्वर व्याधी हरण.” पटकीसारख्या रोगावरील बाबांचा हा उपाय सामान्यांच्या दृष्टीने अगदीच विचित्र; पण बाबांच्या वाणीचा दरार खरोखरच अगाध. त्या ‘तरणाने’ बुद्धी खडखडीत बरे झाले!

श्रीसाईसच्चरित्राच्या बावीसाव्या अध्यायात बाबांनी सर्पापासून लोकांना कसे वाचविले त्याचा उल्लेख आहे. त्यात अन्य उदाहरणांबरोबर सर्पाचाही व बुद्धीचाही उल्लेख येतो. एकदा नाना डेंगळे म्हणून एक मोठे ज्योतिषी बापूसाहेबांना म्हणाले, “की तुम्हाला आजचा दिवस फार अशुभ आहे.” ते ऐकून बापूसाहेब फार अस्वस्थ झाले. पण बाबांनी सांगितले की, “तुम्हाला काही भीती नाही.” पुढे बापूसाहेब शौचास गेले असता त्या ठिकाणी साप दिसला, तो भयंकर विषारी होता. त्याला मारण्यासाठी तयारी करीत असता तो भोकातून निघून गेला व बापूसाहेबांवर येणारे संकट टळले.

श्रीमान बापूसाहेब बुद्धी ह्यांची श्रीसाईबाबांच्यावर इतकी दृढ श्रद्धा होती व त्यांच्या भक्तीला श्रीबाबांचाही तितकाच प्रतिसाद होता, हे वर केलेल्या सर्व वर्णनावरून वाचकांच्या ध्यानात आलेच असेल. बाबांचा दृढ व दीर्घकाळ सहवास ज्या भक्तींना लाभला, त्यांपैकी श्रीमान बुद्धी हे एक होत आणि म्हणूनच साईबाबांच्या दरबारात त्यांचे स्थान अत्यंत महत्वाचे होते यात संशय नाही.

धन्य ते अनन्य साईभक्त बुद्धी की ज्यांना साईबाबांचा दीर्घ सहवास लाभला आणि ज्यांना श्रीसाईबाबांनी आपला कृपाप्रसाद मुक्तहस्ताने दिला.

श्री महावीर जयंती निमित्त

जैन विचारसरणी

— श्री. सुनील द. राणे

भारतातील एकंदर विचारसरणींचा विचार करता, त्यासर्व सहिष्णुवादी असल्याचे दिसून येते. वेदपूर्व व समकालात यज्ञविरोधी व कर्मकांड न मानणारी विचारसरणी होती. त्याचाच विकास बौद्ध व जैन विचारसरणीत झाल्याचे आढळते. उपनिषदाचे स्वरूप चिंतन—मननावर आधारलेले आहे. त्याचप्रमाणे बौद्ध व जैन धर्मातीही मानसिक गुण, नैतिकता, चित्तशुद्धी, अंतःकरण शुद्धी, अहिंसा, सत्य, संयम, वैराग्य व आत्मचिंतन इत्यादी गोष्टीना महत्व आहे. बौद्ध धर्माच्याही अगोदर जैन धर्मचे २३ किर्तनकर होते. इ.स. ६ व्या शतकापूर्वी बौद्ध व जैन विचारसरणी अस्तित्वात आल्या. गौतम बुद्धाचा समकालीन महावीर याने जैन धर्माला व्यवस्थित आकार प्राप्त करून दिला. निष्काम आनंद म्हणजे मोक्षाची संकल्पना बौद्ध जैन धर्मात सर्वश्रेष्ठ मानली आहे. देव म्हणजे माणसाचे अधिक उन्नत झालेले रूप, असे जैन तत्त्वज्ञान सांगते. आत्मा ज्ञानयुक्त असून त्याला किलमिषातून मुक्त करणे व विशुद्ध रूपाचा प्रत्यय घेणे हे माणसाचे काम आहे. हा घातरहित गूढ आत्मा जवळजवळ ईश्वरासमान असतो. अशी जैन धर्माची विचारधारा आहे.

आत्म्याचा विकास साधता, साधता जे उदात्त स्वरूप प्राप्त होते, ते परमात्म्यासारखे असते. अस्या अवस्थेला जी व्यक्ति पोचते, त्या व्यक्तिला किर्तनकर म्हणून संबोधिले जाते. सारंश जैन तत्त्वज्ञानाने आत्म्यावर लक्ष केंद्रीत केले आहे. आत्म्याचे रूप निष्क्रिय नसून, ते सक्रिय आहे. आत्म्याचा विकास करण्यावर जैनांची श्रद्धा आहे. संसारात हा आत्मा कमनि युक्त असतो आणि ह्या कर्माचा नाश केल्यावर आत्म्याचा ज्ञानगुण प्रकट होतो. हे ज्ञान स्थलक्षलातीत असते. ह्या ज्ञानाचे मतीदज्ञान (इंद्रिय व मन यांच्या सहाय्याने होणारे ज्ञान), श्रुतीदज्ञान (दुसऱ्यांचे ऐकून व शास्त्र वाचून होणारे ज्ञान), अवघीत ज्ञान (कर्मफल नाहिसं होऊन हे ज्ञान प्राप्त होते, त्याला स्थल कालाच्या मर्यादा नसतात.), मनः प्रर्णयज्ञान (दुसऱ्याच्या मनातील जाणता येते.), केवल ज्ञान (संपूर्ण ज्ञान) असे पाच प्रकार जैनांनी कल्पिले आहेत. पाचव्या ज्ञानापर्यंत आत्म्यावर मोक्षप्राप्तीचा लाभ मिळतो. ज्ञानाप्रमाणेच अज्ञानाचे कुमती, कुशश्रूत, कुअवधी, असे तीन प्रकार संगितले आहेत.

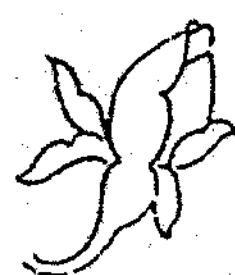
जैन धर्मात स्यादवाद व अनेकांतवाद असे दोन प्रमुख सिद्धांत आहेत. सद्वस्तुचे म्हणजेच अस्तित्वात असलेल्या वस्तुचे स्वरूप अनिश्चित असते. कोणत्याही गोष्टीला अनेक परिमाणे व अनेक पैलू असतात. एखादी वस्तू दिसते तशी. ती नसते. वेगवेगळ्या दृष्टीतून पाहिल्यास ती विभिन्न दिसते. ती स्थिर नसते, कुटस्थनिस्त नसते, अंशतः स्थिर असते, त्याच बरोबर ती अंशतः स्थिरही नसते. कोणत्याही वस्तूत उत्पती, स्थिती, लय एकाच वेळेला असतात असे जैन धर्मिय मानतात.

स्यादवादातूनच प्रत्येक वस्तूकडे बघण्याच्या सात तन्हा सांगितल्या आहेत. त्या पुढीलप्रमाणे — (१) अस्ती (२) नास्ती (३) अस्तीच-नास्तीच (४) अव्यक्तम् (५) नास्तीच-अव्यक्तमच् (६) आस्तीच-नास्तीच-अव्यक्तमच्. ह्या सात तन्हांना सप्तभंगीनय असे म्हणतात. या सप्तभंगीनयाला स्यादवाद किंवा अनेकांत वाद म्हटले जाते. जैन विचारसरणी ही समन्वय वादी असून परमतसहिष्णुवादी आहे. जैनांनी अगणित द्रव्ये मानली असून त्यांचे चेतन व अचेतन (निर्जिव) द्रव्ये असे वर्गिकरण केलं आहे. चेतन जीवाचे निगोद (किंडे मकोडे इत्यादी) पासून संसारी नीद (माणूस) व त्यानंतर मोक्ष. असा चेतन जीवाचा विकास होत असतो. अचेतनाच्या मूर्त व अमूर्त अशा दोन अवस्था आहेत. जे दिसतं ते मूर्त, त्याला पुद्गाल म्हणतात. ह्या पुद्गालाचे परमाणू व संध असे दोन भाग पडतात. पुद्गालाच्या अतिसूक्ष्म भागाला परमाणू म्हणतात. हे परमाणू नित्य, अदृश्य व अखंड असतात. त्यास रस, गंध, स्पर्श, संवेदना असतात. धर्म, अर्धर्म व आकाश ह्या तीन गोष्टी अमूर्तता मोडतात.

कर्म हे सुद्धा परमाणूनी बनलेले असते. ह्या कर्म परमाणूचा जीवनात प्रवेश झाला की संसारयात्रा सुरु होते. ही संसारयात्रा जर नको असेल तर कर्मचे परमाणू जबळ येऊ देता कामा नये. यासाठी त्यांची व्यक्ष्या करावी लागेल. त्याकरिता जैनांनी संयम, सत्य, संग्रह बाळगू नये, चोरी करु नये अशी नीती तत्त्वे सांगितली आहेत.

कर्म बंधापासून मुक्ती मिळविणे किंवा बंध मोक्ष होणे हे सबंध जीवनाचे उद्दीष्ट जैनधर्मात सांगितले आहे. त्यासाठी त्यांनी बंधमोक्षाची सात तत्त्वे मांडली. जीव, अजीव, आश्रव (कर्मचे परमाणू जीवाकडे येतात व चिकटतात.), बंध (आलेले कर्मचे परमाणू संघटित होतात.), संवर (कर्मबंधाला थांबवले पाहिजे.), निर्जरि (कर्मबंधाचा नाश करणे.), मोक्ष. ह्या सात तत्त्वांतून मार्गक्रमण करत संपूर्ण कर्म बंधाचा क्षय करणे व मोक्ष मिळविणे हे जीवनाचे सार होय!

जैनांनी धार्मिक वाड्यमय बरच लिहिलं आहे. प्राकृत भाषेची त्यांनी फार मोठी सेवा केली. पुराण, कथा, तत्त्वज्ञान सांगणारे ग्रंथ, व्याकरणे, कोष, वाङ्मय, छंदशास्त्र, टिकावाङ्मय एवढ्या व्यापक प्रमाणावर जैनांनी लिखाण केलं आहे. त्याकाळच्या लोकांना आपली तत्त्वं कल्पवित म्हणून त्यांनी त्यांच्या त्यावेळच्या भाषेत (अर्धमागधी प्राकृत) लेखन केले. जैन विचारसरणीचा प्रामुख्याने तामिळ, कन्नड ह्या भारतीय भाषांवर अधिक प्रभाव आहे.

श्रीसाईनाथ खोत्रम्

— डॉ. देवीप्रसाद खं. खरवंडीकर
प्रबोधन हाऊसिंग सोसायटी.,
बुरुडगांव रोड, आफाली मागे,
अहमदनगर-४१४००२.

खण्ठरावृत्तम्

वर्षन्तं भत्तवृन्देष्वकृपणकृपापूरराशिं प्रभूतं
धर्मातीतं शरण्यं विधुतकालिमलं सर्वधर्मैः प्रशस्तम् ।
यापं तापं जनानां पदकमलजुषां संततं वारयन्तं
वन्दे श्रीसाईनाथं त्रिभुवन-तिलकं सद्गुरुं लोकनाथम् ॥

भुज्जगप्रयातवृत्तम्

धनः प्रावृषेण्यो यथा चातकानां
तथा त्वं वरेण्यः सदा सज्जानानाम्
हरस्यापदं संपदोघं ददासि
त्वमेकः शरण्यो गुरो साइनाथ ॥ १ ॥
अयं ब्राह्मणो वा भवेच्छूद्रवर्णो
नरो वापि नारी, शिशुवापि वृद्धः ।
नहीदृग् विभेदस्त्वदीयाङ्गिपन्दे
त्वमेकः शरण्यो गुरो साइनाथ ॥ २ ॥
भवन्त्वत्र नानाविधा धर्मभेदाः
श्रितास्त्वत्पदं सर्व एकीभवन्ति ।
कथं वर्ण्यते गौरवं ते महात्मन्
त्वमेकः शरण्यो गुरो साइनाथ ॥ ३ ॥
अकूपरकल्पं त्वदीयं चरित्रं
कथं गायतु स्वल्पधीर्मादृशस्तत्
क्रितोऽयं जनः साहसं भो प्रसीद
त्वमेकः शरण्यो गुरो साइनाथ ॥ ४ ॥

(मराठी अनुवाद)

खण्ठरावृत्त

भुज्जनामपर उदार व भरपूर कृपावृष्टी करणाऱ्या, सर्वधर्मापिलिकडे असणाऱ्या, रक्षण करणाऱ्या, कलियुगातील मळ घुञ्ज टाकलेल्या, सर्व धर्मानी प्रशंसिलेल्या, चरणकमलांचा आश्रय करणाऱ्या लोकांचे पाप व ताप यांचे नित्य निवारण करणाऱ्या, त्रैलोक्यात्ता ललामभूत असलेल्या लोकनाथ श्री सद्गुरु साईनाथांना मी वंदन करतो.

भुजंगप्रयातवृत्त

सर्वश्रेष्ठ असलेले तुम्ही, पावसाव्यातील मेघ ज्याप्रमाणे चातकांचे संकट दूर करतो; त्याप्रमाणे तुम्ही सज्जनांच्या आपत्तीचे निवारण करता व त्यांना भरपूर संपत्ती देता. श्री सद्गुरु साईनाथा, तुम्हीच एकमेव रक्षणकर्ते आहात. (१)

अमुक एक ब्राह्मण असो अथवा शूद्र असो, पुरुष असो वा स्त्री असो, पोर असो वा थोर असो, असा कोणताच भेदभाव तुमच्या चरणकमलापाशी नाही. श्री सद्गुरु साईनाथा तुम्हीच एकमेव रक्षणकर्ते आहात. (२)

या ठिकाणी अनेक वेगवेगळे धर्म असोत, तुमच्या पायाच्या आश्रयाने ते सर्व एकच होतात. हे महात्मन्, तुमचा मोठेपणा कसा बरे वर्णन करता येईल? श्री सद्गुरु साईनाथा तुम्हीच एकमेव रक्षणकर्ते आहात. (३)

तुमचे चरित्र महासागरप्रमाणे आहे. त्याचे गुणगान माझ्यासारखा अल्पमती मनुष्य कसे करु शकेल. तरी मी हे साहस केले आहे; तुम्ही कृपा करा. श्री. सद्गुरु साईनाथा तुम्हीच एकमेव रक्षणकर्ते आहात. (४)

साई-भजन

मुझको अपने शरण में ले लो,
ऐ मेरे बाबा साई
तुमको कैसे बतलाऊंड की
प्राणो के तुम आधार हों ॥४॥

तेरी दरबार मे जो भी आयें, उसे तुम अपनाते हों,
दया का तेरे पार नहीं, तुम 'कृपासिंधू' कहलाते हों,
तेरा बंदा जों होगा दुर, उसे पांस बुलाते हों,
मुझ अधम को कैसे भूले, और सुध क्यों बिसराई ॥१॥

ठूकरा दो या अपना लो, साई मुझे तेरा ही सहारा है,
नर्वस होकरके इस जगासे, तुमको साईनाथ पुकारा है,
तुफानोंमे अटकी जीवन नैया, दिखत नाही किनारा है,
अब तो यह 'पतीत' शरण आन पड़ा है, होयेंगी तेरी चाही,
मुझको.... ॥२॥

— श्री. दिलीप शंकरराव लाईडे
बी.ए., डी.एड.

स. अध्यापक, महान,
गजानन महाराज विद्यापंदित,
महान-४४४ ४०५,
जि. अकलेला.

सद्दविचार — सद्भावरण हेच खरे ईश्वरचिंतन

— श्री. सुनील द. राणे

मानवी स्वभावात परस्परविरोधी प्रेरणांचं संतुलन असत. कोणती व्यक्ति केव्हा व कोणत्या परिस्थितीत कशी वागेल हे सांगणे अशक्य आहे. हे जरी खरे असले तरी, ईश्वरने इतर प्राणीमात्रांपेक्षा मानवाला विचार करण्याची शक्ति प्रदान केली आहे. म्हणूनच कोणतीही गोष्ट करताना माणसाने सद्सद्दविवेक बुद्धीने विचार केला पाहिजे. विचार न करता केलेल्या कृतीचे विपरीत पडसाद आपल्या पुढील आयुष्यावर उमटतात; आणि त्यामुळे आपण आपल्या बरोबरच कुटुंबाला, समाजाला दुःखाच्या खाईत लोटत असतो. योग्य काय अयोग्य काय ही नीतीतत्वे जेव्हा व्यक्तिला कळू लागतात तेव्हा त्याच्या ठिकाणी विचारशक्तिचा विकास झालेला असतो. परंतु केवळ चांगले विचार असून भागत नाही तर त्याच्या जोडीला चांगल्या आचरणाचीही आवश्यकता असते. तरच मानवी जीवन खन्या अथवा समृद्ध व सुकर होऊ शकेल. सध्या भिन्न भिन्न विचारांचे पेव फुटले आहे. परंतु पूर्वी पेक्षा आजचा मानव असुरक्षित व चिंतातूर आहे. केवळ मोठाले विचार असून चालत नाही, तर त्या विचारांना अनुसरून वागणे महत्वाचे असते. यासाठी येथे व्यवहारातले उदाहरण घेता येईल. चोरी करणे चूक आहे, हे चोरालाही समजत असते. तरी देखील तो चोरी करतोच. कारण त्याच्या विचार व कृतीत संगतीन राहता, त्यांत अंतर पडते. संत ज्ञानेश्वर, तुकाराम, एकनाथ, नामदेव, कबीर, चोखामेळा, रामदास, श्री. साईबाबा, गजानन महाराज, इत्यादींनी केवळ महान विचार सांगितले नाहीत, तर त्या विचारांचे आचरण स्वतः केले व दुसऱ्यांना तसे करण्यास प्रवृत्त केले. व्यक्तिव्यक्तिचा मिळून समाज बनत असतो. प्रत्येक व्यक्तिने जर संतांची विचारप्रणाली व कार्यप्रणाली यांचा समन्वय आपल्या जीवनात साधला, तर ती स्वतः सुखी होईल व त्या बरोबरच समाजाचाही उत्कर्ष करील, यात प्रत्यवाय नाही.

श्री. गोंदवलेकर महाराज यांच्या प्रवचनाच्या आधारे नामाचे महत्त्व

— सौ. सरोजिनी मुळे
इंदूर.

- * भगवंताचे स्मरण नाम हा सर्व तीर्थांचा राजा आहे.
- * भगवंताच्या नामात रहा म्हणजे इतर सर्व गुण आपोआप चालत येतील.
- * प्रारब्धाने आलेले भोग येऊ देत. मी ते भोगीन. पण तुझे नामस्मरण मात्र चुकू देण्यात नकोस. अशी प्रार्थना भगवंताला करावी.
- * भगवंतांचे नामस्मरण हा उंबरठ्यावरचा दिवा आहे. त्याने प्रपंच आणि भगवंत दोन्हींकडे उजेड पडेल.

- ★ आपण नाम घ्यावे ते आपणच आपल्या कानांनी ऐकावे. आणि ते घेता घेता शेवटी त्यात स्वतःला विसरून जावे. हाच खरा आनंदाचा मार्ग आहे.
- ★ पाणी हे जसे शरीराचे जीवन आहे. तसे नाम हे मनाचे जीवन आहे.
- ★ भगवंतांच्या प्राप्तीसाठी 'राम नाम' हे यंत्र सर्वाना मिळू शकते. सर्वाना वापरता येते. शिवाय ते कधीच गंजत नाही.
- ★ शंका घ्यायच्याच झाल्यास नाम चालू ठेवून त्या घ्याव्यात म्हणजे तेच नाम शंकांचे निरासन करील.
- ★ धुवासारखी नामावर निष्ठा पाहिजे. प्रत्यक्ष भगवंत समोर आले तरी त्याने नाम सोडले नाही.
- ★ नाम हे प्रारब्धाने येत नाही आणि कमनि जात नाही अन् नाम घेण्यास काही प्रयास पण पडत नाहीत.
- ★ "भगवंताच्या नामाशिवाय मला काही कळत नाही" असे ज्याला कळले त्याला सर्व कळले.
- ★ भगवंताचे नाम हे बॅटरी सारखे आहे. आपल्याला पाहिजे तेव्हा प्रकाश देते. ते आपल्या खिंशामध्ये म्हणजे हृदयामध्ये राहू शकते. व कोठेही, केव्हाही ते बरोबर नेता येते.

श्री साईबाबांची आरती

[चालः- सुखकर्ता दुःखहर्ता....]

जयदेव जयदेव जय साईनाथा हो श्री साईनाथा
तव चरणी मम लीन होई हा माथा. जयदेव जयदेव... ॥ धृ ॥

शिर्डीमध्ये श्री साई प्रकटले
बालयोगी रूपी दत्त अवतरले
गोदा तटावरीं ब्रह्म उद्देले
तेणे भक्तांचे क्लेशही हरले ॥ १ ॥
जयदेव जयदेव...

जैसा मनी धाव तैसे त्या फळ
रोग व्याधी दूर होती तत्काळ तत्काळ
जाती पंथ यांचा नसे विचार
श्रद्धा भक्ती यांचा मुक्त संचार ॥ २ ॥

जयदेव जयदेव जय साईनाथा हो श्री साईनाथा
तव चरणीं मम लीन होई हा माथा जयदेव जयदेव...

— श्री. अशोक विनायक औंधे

४, आयुर्विमा अधिकारी वसाहत,

सदर बाजार, कॅम्प सातारा -४११ ००१.

सर्वांचे साईबाबा

— सौ. अनिता कोरडे

३१, मंहत रोड, विलेपांले (पूर्व), मुंबई.

श्री साईबाबा संत होते, महान योगी होते. श्रीसाईबाबांनी अवतार घेतला तो सर्वांच्या कल्याणासाठीच. ते कोठून आले, कोण आहेत, त्यांचा धर्म कोणता, त्यांचे पालक कोण हे कोणालाच माहीत नाही. त्यांनीही कोणाला सांगितले नाही. एका वरांतीमधून त्यांनी शिरडीत प्रवेश केला त्यावेळी ते लहान होते. ते आल्यापासून शिरडीचा उद्घारच झाला. शिरडीला महत्व आले. लोक नाना ठिकाणाहून शिरडीत साईबाबांना भेटण्यासाठी येऊ लागले. लोकांचा विश्वास वाढू लागला व भक्ती वाढली. ते कुणाकडे काही मागत नसत. त्यांना कशाचाही हव्यास नव्हता. त्यांच्याकडे नुसते पाहिले तरी लोकांना आनंद मिळे. ते स्वतः बदल कधी प्रौढी गात नसत. मी कुणीच नाही, वर बसलेला अल्ला मालीक सर्वकाही करतो असे ते म्हणत. त्यांचा मंत्रही साधा 'श्रद्धा आणि सबुरी.' परंतु त्यांच्या मितभाषी स्वभावानेच लोक त्यांच्याकडे येऊ लागले. त्यांचा वेषही साधा, अंगात कफनी व डोक्याला एक रुमाल! तरीही त्यांचे व्यक्तिमत्त्व लोकांना भारवून टाकत असे. ते माणसांप्रमाणे प्राणीमात्रांवरही दया करीत. प्राण्यांना खाऊ घालण्यात त्यांना आनंद मिळे. कुत्रा, मांजर, पोपट या सर्वांवर ते प्रेम करीत. कोणी उपाशी वाटल्यास दया करीत.

त्यांच्याकडे अनेक तळेचे लोक येत. कोणी रोगमुक्त होण्यासाठी येत, कोणी मनःशांतीसाठी येत, तर कोणी मुले व्हावीत यासाठी येत. ते सर्वांना आशीर्वाद देऊन, श्रद्धा व सबुरी ठेवा असे सांगत व अल्ला मालीक कडे बोट दर्शवित असत. त्याच बरोबर त्याच्यावर विश्वास ठेवा, असेही ते सांगत. त्यांनी महारोगही बरे केले आहेत. तसेच काही भक्तांना देवाचे रूप दाखविले आहे. कुणाला रामाचे दर्शन दिले तर कुणाला पायाच्या अंगठ्यांतून गंगा आणून दिली. त्यांच्या वाणीत तसेच हातांत यश होते. आपल्याकडे आलेला भक्त कसा आहे, त्याच्या मनात कोणता हेतू आहे, हे ते जाणीत असत व त्याप्रमाणे त्याच्याबरोबर वागत असत. त्यांचे बरेच भक्त झाले. त्यांची सेवा करायला बरेच भक्त धडपडत असत. परंतु त्यांना सर्वांनी सेवा केलेली आवडत नसे. त्यांच्या काही जवळच्या भक्तांशिवाय ते कुणाला जास्त जवळ करीत नसत. परंतु कुणीही आला तरी ते त्यांचे म्हणणे शांतपणे ऐकून घेत. कुणाला मंत्र देत (श्रद्धा व सबुरी) तर कुणाला उदी देत. एकदा वाघासारखा वन्य प्राणीही प्राण सोडताना त्यांच्याकडे चालत आला व त्यांच्याकडे पाहून त्याने प्राण सोडला.

त्यांची रहणी साधी होती. त्याचे जेवण ही साधे होते. योगीच ते. आपल्या कडील सामर्थ्यनि त्यांनी बरेच चमत्कार केले. पाण्याने पणत्या पेटविल्या, जवळत्या धुनीत हात घालून मांजरीची पिले बाहेर काढली, कुणाला श्रीरामप्रभुचे दर्शन दिले. ते आपल्या शरीराचे कम्ही भाग सुटे करून स्वच्छ करीत असत. अधांतरी फळीवर झोपणे हा तर त्यांचा रेषम कर्कळम होता. हे सर्व चमत्कार ज्यांनी पाहिले ते भक्त किंती भास्यवान!

आपण त्यावेळी जन्म घेतला असता तर? असा विचार माझ्या मनात नेहमी येतो. तरीही परत दुसरा विचार येतो, बाबा आपल्यासाठी अजूनही शिरडीत आहेत. समाधीस्थानी झोपले आहेत. त्यांची समाधी अजून जिवंत आहे. तिच्याकडे मनोभावे पाहिले तर तुम्हाला बाबा जरुर दिसतील. तुमच्याशी बोलतीलही, तुम्हाला काही हवं असेल तर तेथे जाऊन जरुर मागा, तुमच्या भक्तीला ते अवश्य धावून येतील. ते तुमचे आमचे सर्वांचे बाबा आहेत.

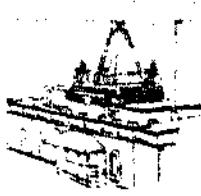
मला ज्या ज्या वेळी अडचणी येतात, दुःख होते त्या त्या वेळी मी साईबाबांचे स्मरण करते, त्यांच्या फोटोला नमस्कार करते व त्यांना माझी अडचण सांगते. त्यांच्या फोटोकडे पाहताना मला धीर येतो व मन शांत होते. त्यांचा मंत्र आठवतो व मग मी दैनंदिन कामाला लागते. पण एक मात्र खरे की, बाबांनी मला कधीच सोडले नाही, माझ्यावर सतत माया करीत आले आहेत. त्याच्यांच मायेने मी आज उभी आहे. मला त्यांचे खूप अनुभव आले आहेत. म्हणूनच मला वाटते, बाबा अजून जिवंत आहेत. ते निर्गुण, निराकार असले तरी आपल्या भोवती त्यांचे प्रेमाचे वलय सतत आहे आणि म्हणूनच मी त्यांना क्षणभरही विसरु शकत नाही. त्यांचा फोटो व मूर्ति माझ्या देव्हान्यात आहे. त्यांची मी नेहमी पूजा करते. गुरुवारी तसेच दिवाळी, दसरा, गुरुपौर्णिमा यांसारख्या पवित्र दिनी मी देवळात जाऊन त्यांचे दर्शन घेते. ज्यावेळी मन खिन्न होते त्यावेळी बाबांची पोथी काढून वाचीत बसते. मग मला समाधान मिळते, आनंद मिळतो व मनासारखे घडते. तुम्हीही त्यांच्याकडे पाहा, ते तुमच्याकडे पाहतील.

बाबांच्या कृपेने मुलगा बरा झाला

— सौ. चंद्रकला सोनवणे
कोलुगडे, इस्टेट बी. डी.,
ब्लॉक नं.-१०, कोलबाड, ठाणे.

माझ्या मोठ्या मुलाला १९६८ मध्ये थोडासा मार लागला होता. तेव्हापासून तो जवळ जवळ ७-८ वर्षे सतत आजारी पडायचा. डॉक्टरी उपाय चालू होते. एकदा तर तो कंपनीतून घरी आला तो खूप आजारी होऊनच. मी त्याला स्पेशालिस्टकडे नेले. तेव्हा त्याला हिरव्या रंगाच्या उलट्या होऊ लागल्या. रिक्षावालाही त्याला रिक्षात घेण्यास तयार होईना. डॉक्टरांनी त्याला तपासले व त्वरेने क्ष किरण व ऑपरेशन करण्यास संगितले. परंतु माझी परिस्थिती अगदीच बिकट असल्याने काय करावे तेच मला सुचत नव्हते. काय करावे ह्याचा विचार करीत असतानाच क्षणात मला आमच्याशी घरोव्याचे संबंध असलेले साईभक्त श्री. मोरे यांची आठवण झाली. माझ्या धाकट्या मुलाला मी त्यांच्याकडे पाठविले. त्यांनी श्री. साईबाबांची उदी सरबतात मिसळून घावयास संगितले. त्याप्रमाणे मी करताच माझ्या मुलाचा आजार पार पळून गेला तो कायमचा.

उदीचा महिमा

— श्री. अनंत भि. भोसले
एफ/१०२, कल्पीता एनक्लेव,
सहर रोड, उंधेरी (पूर्व),
मुंबई-६९.

मी आणि माझा मित्र आमच्या बिल्डिंगच्या गच्चीवर गप्पा मारत होतो, आमच्या बिल्डिंगच्या समांरभा संदर्भात बोलत होतो. नंतर घरी जावयास निघालो. गच्चीवर पाण्याची पाईप लाईन आहे. त्या पाईप लाईनमध्ये माझा पाय अडकला आणि मी पडलो. मी हातावर पडलो परंतु मुका मार लागला होता म्हणून थोडासा घावरलोही. यावर उपाय म्हणून मी एकच औषध चालू ठेवले, ते म्हणजे श्री बाबांची विभूती. ती सतत एक महिना लावल्यावर वेदना कमी कमी होत गेल्या व माझा हात पूर्ण बरा झाला. सहजपणे मी आमच्या फॅमिली डॉक्टरकडे गेलो. ते पण साईभक्त आहेत. त्यांना मी सर्व काही सांगितले.

वैद्यकीय शास्त्राच्या आधारे डॉक्टर काकांनी मला एकसरे काढण्याचे सुचविले. त्याप्रमाणे मी एकसरे काढला आणि त्यामधील वैद्यकीय अहवाल पाहून आम्ही आश्र्य चकितच झालो. कारण माझ्या हाताचे हाड मोडले होते, ते पुन्हा पूर्ववत स्थितीत सांधले गेले व जुळत असल्याचे कळले. या दुखण्याच्या कालावधीत मी एकही वैद्यकीय गोळी/औषध न घेता फक्त श्री साईबाबांची विभूती लावली. आता माझा हात सर्व वेदनांपासून बरा झाला आहे आणि पूर्वीसारखा व्यवस्थित आहे, कोणताही त्रास नाही. ही बाबांची कृपा!

शरण मज आला आणि वाया गेला, दाखवा दाखवा ऐसा कोणी

— कु. संगीता गांवकर
१, सोराब हाऊस, खंबाटा लेन,
भायखळा, मुंबई-२७.

साईबाबांचा महिमा माझ्या पामर वाणीने वर्णन करायचा म्हणजे चिमणीच्या चोचीने सागर रिता करण्यातली गत. तरीही मला प्रत्ययास आलेली बाबांची थोरवी येथे देत आहे.

गेल्या वर्षीचा आँकटोबर महिना. माझं फार्मसीचं पहिलं वर्ष आणि पहिलीच परीक्षा. घरातल्या काही अडचणींमुळे मी प्रयत्न करूनही माझा अभ्यास झाला नव्हता. दुष्काळात तेहवा महिना यावा तसे नेमके परिक्षेच्या आदल्या दिवशी पाहुणे येऊन थडकले आणि पाहुणचारत माझा सगळा वेळ गेला. ते गेल्यानंतर मला अगदी रडू कोसळले. नेहमी डिस्टिंक्शन घेणारी मी यावेळेस किमान गुणांनी उत्तीर्ण होते की नाही अशी मला शंका वाटू लागली. मी सरळ बाबांना साकडे घातले, ‘बाबा, लेकीची अडचण तुम्हीच जाणता.

तुम्हीच मला आता या संकटातून वाचवा. मला काहीही करून परिक्षेत उत्तीर्ण करा.' एका रात्रीत काय झाला तो अभ्यास करून, मी केवळ श्रद्धेच्या बळावरच परीक्षा दिली.

पेपर साधारण गेले. परिक्षेनंतर मला गोरेगावला प.पू. दिघेकाकांकडे जाण्याची बुद्धी झाली. त्यांनी मला धीर दिला आणि 'तू निश्चित पास होशील' असा आशीर्वादही दिला. दिवाळीच्या सुट्टीत मी शिरडीला गेले आणि येताना मनाशी श्रद्धा आणि सबुरीची खुणगाठ बांधून आले.

नंतर परिक्षेचा निर्णय लागण्याचे दिवस आले. एकामार्गून एक पेपर मिळत गेले. अनुकाय बाबांची लीला! मला प्रत्येक पेपरमध्ये चांगले गुण मिळू लागले. होता होता एकच पेपर राहिला. त्याची मला खूपच भीती वाटत होती. मी रोज बाबांकडे प्रार्थना करीत होते. शेवटी पेपर मिळाला आणि उत्तीर्ण होण्याची तसूभरही आशा नसूनसुद्धा मी उत्तम गुण प्राप्त करून पास झाले. बाबांनीच आपल्या भक्ताची लाज राखली आणि मी माझ्या कॉलेजमधील सवंगड्यांत सर्वात प्रथम आले. बाबांचे हे उपकार मी उम्हा जन्मात विसरणार नाही.

प.पू. दिघेकाकांचा आशीर्वाद आणि बाबांचा कृपादृष्टी या जोरांवरच मी पास झाले. बाबांना वरदहस्त सतत माझ्या पाठी राहो हीच साईचरणी प्रार्थना!

साईनाथांची छबी नवसाला पावली

— श्री. मधुसूदन आबाजी चव्हाण
साईविहार, साईनाथ कॉ.हौ. सोसायटी,
चाळ नं.३, रु. नं. १, टेम्बेपाडा रोड,
भांडूप, मुंबई-७८.

मे १९८६च्या सुट्टीत आम्ही सहकुटुंब आमचे पाहुणे श्री. प्रभाकर मळगांवकर, मु. मळगांव (गोवा) ह्यांच्याकडे गेलो होतो. जाताना मी शिरडीहून साईनाथांच्या चरणी लावून आणलेली साईनाथांची छबी सोबत त्यांना सप्रेम भेट म्हणून देण्यासाठी घेतली होती. आम्ही त्यांच्या घरी पोहचल्यानंतर मी त्यांना ती साईनाथांची छबी अर्पण केली. त्यावेळेस त्या उभयतांनी मला सांगितले की, जवळ जवळ तीन वर्ष झाली परंतु आमची थोरली कन्या कु नंदा हिच्या लग्नाचा योग येत नाही. त्यावर मी साईनाथांचे स्मरण करून सांगितले की, सदर साईनाथांची छबी मी शिरडीहून साईनाथांच्या चरणी लावून आणलेली आहे. ती छबी गुरुवारी ह्या शुभ दिवशी पुजेला लावण्यात आली. त्यांना मी सांगितले की, ह्या छबीवर आपण श्रद्धा ठेवून तिची मनोभावनेने व श्रद्धेने पूजा करा, म्हणजे साईनाथांच्या कृपेने कु. नंदा हिचा लग्नाचा योग १ ते $1\frac{1}{4}$ महिन्यात साईनाथ घडवून आणतील. आणि काय आश्चर्य! जवळ जवळ ३ वर्ष अडून राहिलेले लग्न साईनाथांच्या छबीच्या कृपेने लवकरच उत्तमप्रकारे पार पडले.

बाबांच्या कृपेनेच वाचले

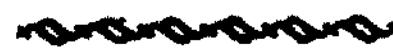
सौ. निलम नरेंद्र वरळीकर

गोप हाऊस, ३/३२,

डॉ. बाटलीवाला रोड,

परेल, मुंबई - ४०० ०१२.

१९८५ सालची गोष्ट. मी काहीतरी व्यवसाय करून पहावा ह्या हेतूने चकलीची आँडर घेतली होती. जवळ जवळ ४० किलो चकली मी तयार केली होती. दुपारी बारा साडेबाराच्या सुमारास स्टोक्हर मोठी कढई ठेवून त्यात चकलीची तळणी चालू होती. मी बाथरुममध्ये तांदूळ धुवून कुकरमध्ये लावण्यासाठी जात असताना माझा उजवा पाय अचानक कढईत पडून कढईतले तेल माझ्या पायावर पडले व माझा पाय घोट्याच्या वरपर्यंत भाजला. घरात फक्त माझी १८ वर्षाची मुलगी होती, तिने लगेच स्टोक्ह विझवला व माझ्या पायावर गार पाणी ओतले. परंतु मी तिला सांगितले की, तू दुसरे काही करू नकोस, फक्त मला अुदीची डबी दे. आमची अुदीची डबी दरवाजाजवळ खिडकीवरच असते, जेणेकरून बाहेर जाता येता कपाळाला लावता येईल. त्याचप्रमाणे बाबांचे फोटो देखील समोरासमोर आहेत. त्यांचेही घरातून जाता येता दर्शन होते. मुलीने अुदी दिल्यावर मी पायावर मुठीने सर्व भागावर टाकली व पाण्यातून घेतली. बाबाना मनोमन नमस्कार करून विनवणी केली की, मी घेतलेली आँडर पूर्ण होऊ दे व माझा पाय तुमच्या अुदीने बरा होऊ दे! त्याप्रमाणे मी नियमितपणे मुलगी बरनॉल लावण्या अगोदर पायाला अुदी लावीत असे व नंतर चकली करीत असे. माझी हाक बाबानी ऐकली. माझा पाय डॉक्टरकडे न जाता बरा होऊन आँडरसुद्धा पूर्ण झाली. एवढेच नव्हे तर पायाला भाजल्याची साधी खूण सुद्धा राहीली नाही. ही सर्व त्या बाबांचीच कृपा!

नित्य मी जिवंत जाणा हेचि सत्य...

— श्री. अरुण सातपुते (मिरजकर)

१०/३७१, राजेंद्रनगर,

नवी पेठ पुणे - ४११०३०.

त्या दिवशी गुरुवार होता. घरातील मी, माझी पती व मुले सर्वजण झोपी गेलो होतो. आमच्या घरात २४ तास तेलाचा दिवा जळत ठेवण्याची प्रथा आहे. त्याप्रमाणे तो चालूच होता. रात्री २ चा सुमार असावा. माझे शरीर अगदी हलके झाले होते. माझा मी राहीलो नव्हतो, तर माझे शरीरच साईमय झाले होते. त्यांचे देहात माझा देह विलीन झाला होता. परंतु शरीर अत्यंत क्षीण झालेले होते. माझे हात-पायही हालविण्यास मी असमर्थ होतो. परंतु माझे डोक्ले सर्व घरभर फिरत होते. घरातील दिप जळत होता,

इतर इलेक्ट्रिकचे दिवेही जळत होते. सर्वजण झोपेतच होते. नंतर मला जागृतावस्था आली तेव्हा माझे शरीरावर रोमांच उभे रहात होते व एक वेगळाच अनुभव येत होता, ते वर्णन करण्यास मी असमर्थ आहे. ही घटना जुलै १९८६ मधील आहे.

त्या घटनेनंतर माझ्या वृत्तीत आपोआप खूप फरक पडत चालला आहे. ज्या गोष्टी अडून राहील्या होत्या, त्या मार्गी लागल्या आहेत. जी माणसे दुरावली होती ती आपणहून परत जोडली गेली आहेत. मी आयुष्यात घर बांधू शकेन किंवा नाही अशी परिस्थिती असताना आज माझे घराचे बांधकाम पूर्ण होत आले आहे. कोणतीही दगदग न करता पैसे उभे राहिले. त्याचप्रमाणे खूप प्रयत्न करूनही मी खात्याच्या परिक्षेत ३ वेळा नापास झालो होतो, त्या परिक्षेत मी फक्त बाबांच्या कृपाप्रसादानेच पास झालो आहे.

त्याच प्रमाणे १९७६ पासून मला पाठ दुखीचा विकार आहे. त्यासाठी मला वर्षातून किमान १ महिना तरी रजा काढावी लागत असे. डॉक्टरांनी माहे जुलै ८६ मध्ये पाठीचे आँपरेशन करावे लागेल असे सांगितले होते, तरी ह्या घटनेनंतर बाबांवर सर्व भार टाकला. आज मी खडखडीत बरा झालो आहे. पाठीसाठी निदान १०/१२ हजार खर्च झाले असतील परंतु केवळ बाबांच्या स्मरणाने माझी सर्व दुःखे दूर होत आहेत. पाठीसाठी मला रोज पट्टा बांधावा लागत होता, तो सुटला. त्याच प्रमाणे वहान वापरावयास बंदी करण्यात आली होती. परंतु आता, मी स्कूटरवरून कामास जात आहे. ही सर्व बाबांची कृपा आहे.

छऱ्हछऱ्हछऱ्हछऱ्हछऱ्ह

तब्बल चार महिन्यांनी रिंग सापडली

— सौ. शुभदा अर्जुन नाईक
बांदेकर चाळ, जळकेवाडी,
मु.पो.-कणकवली, जि.-सिंधुदुर्ग.

ता. १०-२-८६ रोजी माझी मुलगी शाळेतून घरी येत असताना वाटेत फुले काढण्यासाठी फुलांच्या झाडावर चढली व झाडावरून खाली उतरत असताना तिच्या कानातील रिंग झाडाच्या फांदीत अडकून कुठेतरी फेकली गेली. त्यामुळे ती रडत घरी आली. मग आम्ही सर्वांनी त्या ठिकाणी जावून जवळ जवळ पत्रास फूट व्यासाच्या जागेत मवतोपरी सर्व ठिकाणी रिंग शोधली. हे शोधण्याचे कार्य अनेक वेळा म्हणजे १५ दिवस सतत केले, परंतु रिंग सापडली नाही. बाबांना रिंग मिळवून देण्याची विनती करून रिंगाचा विषय विसरून गेलो. पण ता. ४-६-८६ रोजी म्हणजे तब्बल ४ महिन्यांनी ती रिंग जशीच्या तशी त्याच ठिकाणी दुसऱ्या माणसाला मिळाली व त्याने ती आम्हाला आणून दिली. ही बाबांचीच कृपा होय!

बाबांची कृपा

— सौ. कुसूमतार्ड द. मोहिते
१७१, सी, महादेव गल्ली,
भाऊसिंगजी रोड, कोल्हापूर.

सुमारे १३ वर्षांपूर्वी माझी मोठी मुलगी निर्मला ही एकाएकी भाजल्याने मरण पावली. तिच्या निधनाने पला जबर थळा बसला. माझी मुलगीही साईंभक्त होती.

त्यानंतर मी आजारी पडले. मला मधुमेह व रक्तदाबाचा विकार सुरु झाला. त्यानंतर माझ्या थोरल्या मुलाचे लग्न झाले. त्याची पलीही साईंभक्त आहे. अशा एकंदर वातावरणात आम्ही साईंभक्त बनलो आहोत.

मधुमेह व रक्तदाबाचा विकार बळावला जाऊन १९८४ साली मला अर्धांगवायूचा झटका आला. मला माझ्या दोन मुलांनी व पतीने उचलून नेऊन रिक्षात ठेवले व दवाखान्यापाशी गेल्यावर स्ट्रेचरवर झोपवून वरती दवाखान्यात नेले. कोल्हापूरच्या डॉ. जोशी यांचे दवाखान्यात उपचार सुरु झाले. मी माझ्या मुलांना नियमितपणे श्री. बाबांची उदी लावण्यास सांगितले होते. त्याप्रमाणे ते करीत होते. माझे डावे शरीर पूर्णपणे निर्जिव झाले होते. दुसऱ्या दिवशी रात्री मला माझा डावा पाय जो निर्जिव झाल्यासारखा वाटत होता, तो पाय मी झोपल्या झोपल्या चक्क उचलला. माझे पती दवाखान्यात झोपण्यास येत असत. त्यांना मी आनंदातिशयाने हाक मारून जागे केले व त्यांना ही घटना सांगितली. माझा पाय मी त्यांना दोन-तीन वेळा उचलून दाखविला. माझ्या पतीने हात जोडून, साईंबाबा ही आपलीच कृपा! असे भावपूर्ण उद्गार काढले.

माझे बाबा

— सौ. निवेदिता घाडीगांवकर
१०/२७, श्री. मोहन को. ओ. हौ. सोसायटी,
गोविंद नगर, बोरीवली (प.).

माझी मुलगी अंजू तीन वर्षांची असताना खूप आजारी झाली. तिला शौचास व्हायचे बंद झाले. अक्षरशः ती लाकडासारखी ताठ झाली. त्या दिवशी रविवार होता. आमच्या डॉक्टरांनी तिला स्वतः के.ई.एम. रूग्णालयात नेले. तिला ठेवण्यात आलेल्या वॉर्डमध्ये मृत्यूची भीषण छाया पसरली होती. अंजू तीन दिवस तीन रात्री बेशुद्ध होती. डॉक्टरची औषधे चालू होती. आणि मी रात्रंदिवस साईंबाबांचे नामस्मरण व आरती करत होते. साईंबाबांच्या कृपेने चवथ्या दिवशी अंजू शुद्धीवर आली, माझा आनंद गगनात मावेनासा झाला, माझ्या बाबांमुळे च माझी अंजू मला परत मिळाली.